

Rozhovor o Patočkovi

Ladislav Hejdánek – Hedvika Hejdánková

- ◆ rozhovor, česky, vznik: červenec 2014
- ◆ interview, Czech, origin: červenec 2014

Přepis ze zvukového záznamu

Typ přepisu: upravený (text převeden do spisovné češtiny)

Zdroj: Rozhovor s Hejdánkem (Chvatík + Havlíček) [červenec 2014] (soubory MP3 00000.mp3 – 00016.mp3)

Datum: červenec 2014

Název: Rozhovor s Hejdánkem (Chvatík + Havlíček) [červenec 2014]

Účastníci: redaktor (Ivan Chvatík), redaktor 2 (Aleš Havlíček), Ladislav Hejdánek, Heda Hejdánková

Celková délka záznamu: 03:56:04

Začátek přepisu: 00:00:31 (soubor 00000.mp3)

Konec přepisu: 00:04:26 (soubor 00016.mp3)

Délka přepsané pasáže: 03:55:33

Text:

–00000–

Ivan Chvatík:

Tak podívej se, my jsme si mysleli, že bychom tě nechali mluvit co nejvíce samotného, co bys chtěl, že bys nám zavzpomínal...

Ladislav Hejdánek:

Výborně, ale ne o Patočkovi, já mluvím o nepředmětnosti.

Ivan Chvatík:

...tak trošku na toho Patočku a to okolo, takže nejenom od začátku toho Patočku, kdy jsi ho poprvé zaslechl nebo viděl, ale potom taky třeba o takových těch věcech jako o Jirchářích a o Němcovi a o tomto, tak to prokombinujeme. Když nás něco napadne s Alešem, tak ti do toho skočíme a dáme ti doplňující otázku, jinak prostě si můžeš říkat, co chceš.

Ladislav Hejdánek:

Vy jste hodní! (smích)

Ivan Chvatík:

(smích) Nemáme žádný seznam, jak vidíš.

Ladislav Hejdánek:

To jsem zvyklý, to nemá nikdy nikdo. (smích) A zejména většinou si ani nepřečtou, s kým mluví. To tady jsem si aspoň jistý, že se známe. (smích)

Aleš Havlíček:

Že jsme tě někdy viděli, jo? (smích)

Ladislav Hejdánek:

Ještě jste si měli pár let počkat, to by bylo zvlášť pěkné.

Ivan Chvatík:

My jsme si říkali, dokud máš ještě nějaký ten zub, tak že to musíme stihnout.

Ladislav Hejdánek:

To jsi nevěděl, jaké mám zuby, nebo to ses doslechl?

Ivan Chvatík:

Mně stačilo se podívat na sebe.

Aleš Havlíček:

A ty jsi na ty jeho přednášky začal chodit a věděl jsi o něm něco, nebo jsi o něm nic nevěděl?

Ladislav Hejdánek:

Poprvé jsem ho slyšel na druhé poválečné konferenci Akademické Ymky v Brandýse nad Orlicí, kde celkem patřil spíš ke křoví.

Ivan Chvatík:

V kterém roce?

Ladislav Hejdánek:

1946. A tam samozřejmě všichni znali Hromádku, který přijel a zas odjel do Spojených států zpátky potom. Znali Součka, to asi nejvíc. A pak tam byl rektor Bělehrádek. A co Patočka, nějaký docent, a ještě soukromý?! Takže prostě já o něm nic předem nevěděl. Věděl jsem, že nějaký Patočka je, nějaké knížky jsem měl, měl jsem od Petra ty svazky, ta *Česká vzdělanost v Evropě*.

Ivan Chvatík:

Ty okupační tedy?

Ladislav Hejdánek:

To byl začátek okupace, ano, to ještě vyšlo.

Ivan Chvatík:

Takže na ten začátek jeho přednášek v tom 45. roce, tam jsi nebyl?

Ladislav Hejdánek:

Na pětačtyřicátém jsem nebyl, to začal s presokratiky.

Ivan Chvatík:

To začal, ano.

Ladislav Hejdánek:

A já jsem vlastně byl až druhý rok. On měl presokratiky dva semestry. Tak ne, já jsem musel na podzim, už jsem tam šel, jo, to je 1946 začal Patočka druhý rok, čili tam na to už jsem chodil. Na ten letní semestr 1945, 1946, to jsem ještě nechodil, to jsem ještě měl oktávu. Takže jednak jsem o něm tolik nevěděl. Věděl jsem, že nějaký je. A on byl takový... nějak vůbec nic si z toho nepamatuji a žádný velký dojem na mě neudělal. Popravdě řečeno, ani Bělehrádek. Poslouchal jsem spíš Hromádku, a zejména Součka. Souček byl vždycky zajímavý. Ale pravda je, že když jsem přišel na fakultu, tak tenkrát byla, což jsem nevěděl, taková nějaká norma, že nesměl nikdo mít dva indexy na různých fakultách, což jsem zjistil až potažmo.

–00001–

Ladislav Hejdánek:

Jarda Kohout, než ho zavřeli; toho ještě ne, toho až po Únoru. Tak kdo ještě? Já nevím, jestli už tam chodil, já si nepamatuji na Radima Palouše, ale tam asi chodil, ale já se na něj nepamatuji. Pak tam chodily nějaké děvenky, na něž si taky nepamatuji. Ony většinou byly starší a já je neznal.

Ivan Chvatík:

Eva Stuchlíková by to mohla být?

Ladislav Hejdánek:

To ne, to ne.

Ivan Chvatík:

Ještě ne?

Ladislav Hejdánek:

Ta byla mladší než já. Takže ta chodila na Patočku ještě později než já. A Eva Stuchlíková, ta chodila takřka jako dvojče s tou Vopařilovou. Jak se jmenovala?

Ivan Chvatík:

Syřišťová.

Ladislav Hejdánek:

Syřišťová, správně. Ty se pamatuješ ještě. Nebo ty už to máš načtené, nebo? Ty jsi mladík přece. Ty jsi tam nemohl být u toho. Syřišťová, ano, Vopařilová. Ona se jmenovala původně Vopařilová.

Ivan Chvatík:

Až tak? Tak to měla podobné jméno, dostala potom.

Ladislav Hejdánek:

Vopařil se kyselinou syřišťovou.

Ivan Chvatík:

A tak žádná jiná jména, která bychom znali, si nevybavuješ tedy?

Ladislav Hejdánek:

Člověče, nevybavuji.

Ivan Chvatík:

To je zajímavé.

Ladislav Hejdánek:

Možná... ne, nevybavuji. Já je neznal. A oni pak rychle vypadli z té fakulty, rozumíš? Všichni to byli lidé... většina z nich začala studovat před válkou a teď rychle dostudovali.

Ivan Chvatík:

A třeba Jiří Musil by tam nemohl být?

Ladislav Hejdánek:

Ne. Jiří Musil, ten tam chodil až... ne, ten byl zas ještě o rok nebo o dva mladší než já.

Ivan Chvatík:

Taky mladší?

Ladislav Hejdánek:

No jo!

Ivan Chvatík:

Já jsem myslel, že byl starší, ne?

Aleš Havlíček:

Ne, nebyl, nebyl.

Ladislav Hejdánek:

Ne, kde by se vzalo? Jirka Musil nebyl. Ne, Jirka Musil byl tak jako ten – jak se jmenoval? – ten továrnický syn z Náchoda, nebo odkud to tam... Jirka taky, Jiří. To všichni jsou až potom. Teď tam na tohle nechodili. Tam byli vesměs starší lidé. A já jsem se tam cítil tak dost blbě, protože jsem nevěděl vůbec, o co jde, která uhodila. A protože jsem nevěděl, jak se zasloužit tak nějak, já tam seděl a já jsem neměl co k tomu říct. Oni už ten začátek měli za sebou. Tam bych do toho kecal býval, ale pak já jsem nevěděl vlastně, o čem je řeč. Tak jsem byl takový...

Aleš Havlíček:

Počkej, a o čem byl tedy tento seminář?

Ladislav Hejdánek:

Vom Wesen der Wahrheit.

Aleš Havlíček:

To jsi neřekl.

Ladislav Hejdánek:

Jo, to jsem neřekl.

Ivan Chvatík:

My jsme mysleli, že to bylo taky k těm *Logickým zkoumáním*.

Aleš Havlíček:

Ne, ne, ne, ne, ne.

Ladislav Hejdánek:

Ne, ne, ne. To bylo... prosím, odpusťte, to je to, že já to nemám tak...

Ivan Chvatík:

To je v pořádku. Ale nemohl tam být třeba i z těch jeho kamarádů takový Stavěl nebo Souček?

Ladislav Hejdánek:

Stavěl tam asi byl.

Ivan Chvatík:

Stavěl by tam mohl být, že?

Ladislav Hejdánek:

Ale co já vím.

Ivan Chvatík:

A Souček ne?

Ladislav Hejdánek:

Ne!

Ivan Chvatík:

A co Souček přednášel, když jsi říkal, že to bylo zajímavé?

Ladislav Hejdánek:

Souček měl vždycky na konferencích ty biblické úvahy na začátku, a to bylo ke stejnému tématu, co byla pak přednáška. A vždycky ta jeho biblická úvaha byla daleko lepší než ta přednáška. (smích) Tam jsme se o té věci dověděli daleko víc. (smích) Souček si na tom dal vždycky takhle záležet. A on to uvedl na základě nějakého textu biblického, ale on tam šel do takové hloubky, že tam dostal celou tu přednášku vlastně.

Ivan Chvatík:

Dobře, ale ta přednáška byla v rámci nějakého cyklu přednáškového. Jak se jmenoval?

Ladislav Hejdánek:

To byl týden.

Ivan Chvatík:

Co to bylo za předmět? Nemyslím ta konference, myslím ty přednášky na té fakultě.

Ladislav Hejdánek:

Na té fakultě? Tak počkej, přednášky na fakultě Patočkovy?

Ivan Chvatík:

Součkovy.

Ladislav Hejdánek:

Jo, Součkovy! Tak na fakultě já jsem nechodil. Já nestudoval teologii.

Ivan Chvatík:

Tak ta přednáška byla kde? Počkej, tak jak se liší na konferenci? Ty jsi říkal, že na konferenci říkal něco a na přednášce.

Ladislav Hejdánek:

To je týden. Přednáška je na konferenci.

Ivan Chvatík:

Aha, tak to jo.

Ladislav Hejdánek:

Tam je biblická úvaha, přednáška hlavní, diskuse, diskusní skupiny a tak dál. Takže to je přednáška ne fakultní, nýbrž...

Ivan Chvatík:

Já jsem myslel na fakultě.

Ladislav Hejdánek:

Ne, ne, ne, ne. A proto taky tam bylo jedno, jestli přednáší teolog, nebo filosof, nebo Bělehrádek – biolog. Takže prostě tam stejně se tomu říkalo přednáška, ale byla to tedy konference, v rámci konference. A tak jsem udělal jednu takovou věc – když nemůžu se účastnit diskuse, tak aspoň něco udělat užitečného. Tak jsem Patočkovi řekl, jestli by nebylo dobré, aby všichni měli ten text *Vom Wesen der Wahrheit*, to měl jenom Patočka, tak to je na seminář málo, tak jsem mu řekl, jestli by mi

to půjčil, že to opišu a rozmnožím. A to bylo před Únorem, takže já jsem z vinohradského sboru odešel, když se oddělily Vršovice a bývalý vikář vinohradský se stal vikářem a pak farářem vršovickým, tak já jsem přešel do Vršovic, poněvadž ve Slovenské ulici, tedy to bylo ještě v Chodské, já jsem měl vlastně stejně blízko do obou, jenom tedy do těch Vršovic to bylo z kopce, jinak tam to bylo po rovině. Takže jsem chodil do těch Vršovic. A Eiderna tam byl, Vladimír Gustav Eiderna. V. G. Eiderna byl jeden z nejnadějnějších mladých teologů, kteří se připravovali pod Součkovým vedením už během války na takzvaném kurzu pro laiky, nebo jak se to jmenovalo, a vlastně se připravovali studenti, protože univerzity byly zavřené. Takže to byla taková skupina, tam patřil taky Lochman. Kdo tam ještě patřil? Pomoz mi. Byli čtyři. A všichni byli po Květnu, jak to bylo možné, tak byli rozeslaní do ciziny, většinou do Švýcarska, ale někteří byli taky ještě jinde. A vrátili se a čekalo se, že si udělají doktorát a tak dál. A nejnadějnější byl Vladimír Gustav Eiderna, který měl nesmírně takový dobrý smysl pro filosofii, a tak jsme si velice dobře rozuměli. Já jsem proto taky odešel do těch Vršovic, poněvadž jsem hodlal tam s ním spolupracovat. Taky třeba Eiderna využil této příležitosti, ale nejenom mě, ale další lidi pověřil různými pracemi, takže já jsem například měl povinnost jít do univerzitní knihovny a tam vypsát přesné nějaké věci; tam byly čtyři nebo pět svazků Marxových a Engelsových spisů, které vydávali, začali vydávat začátkem 30. let v Německu sociální demokraté. A to bylo ještě vystavené tehdy tam v čítárně, takže já jsem si to jenom tak vyndal vždycky, tam jsem to četl. Tam jsem poprvé tedy s gustem našel takovou prvotinu básnickou Engelsovu. Engels napsal báseň asi v 15 nebo 16 letech, báseň na Ducha svatého, poněvadž byl z pietistické rodiny, to je málo známo (smích), kterou jsem si taky opsal. A teď jsem tam chodil tedy a viděl jsem, že Patočka, totiž že Eiderna pracuje na své habilitaci a tak dál, tak jsme mu tam pomáhali. A samozřejmě Eiderna byl velmi takový dělný člověk, podnikavý, takže on si opatřil někde Ormig, to byla taková zvláštní rozmnožovací mašina, kde se na stroji napsalo na křídový papír, který zespoda obráceně dostal takový fialový průklepový jakoby papír, ale byl vlastně vespod, a to bez pásky, aby to bylo ostré, tak se psalo na ten křídový papír a ono se to obtiskovalo obráceně. Pak se vzal ten fialový papír a přetiskl a dal se do jakéhosi přístroje, který to obtiskl tak, jak to mělo být vlastně. A bylo možné z toho 100 až 120 kusů udělat. Já nevím, pamatujete si někdo, jak vypadal ten přístroj?

Ivan Chvatík:

Já jo.

Aleš Havlíček:

My jsme to měli v těch 80. letech.

Ladislav Hejdánek:

Ještě v těch osmdesátých?

Ivan Chvatík:

To by vyhrabali ze sklepů.

Ladislav Hejdánek:

To je neuvěřitelné. Ale to opravdu bylo. Tak potom tomu Eidernovi jsem mu to musel samozřejmě odevzdat a tak dále. To bylo těsně ještě před. Takže já jsem udělal příslušný počet výtisků, samozřejmě ty nejlepší si vzal Eiderna a já jsem ostatek donesl k Patočkovi. Tak jsme to všichni měli. A já jsem si konečně to mohl načíst, a tak jsem se začal toho trochu užímat. Tak jsem udělal takovouto věc. To je pak pro Patočku.

Ivan Chvatík:

Lád'o, počkej, ale to přece bylo tedy z toho takového skripta, které si dělali posluchači u Heideggera v roce asi 1934, nebo já nevím kolik.

Ladislav Hejdánek:

To už vyšlo, to už vyšlo tiskem těsně po válce.

Ivan Chvatík:

To byl už ten tisk, jo?

Ladislav Hejdánek:

To byl výtisk, z kterého...

Ivan Chvatík:

Čili to jsi opsal z té vytištěné knihy?

Ladislav Hejdánek:

Já jsem to opsal z té vytištěné knihy.

Ivan Chvatík:

Protože Patočka tam má, máme to v archivu, má tam ten heideggerovský... takové jako na stroji je to napsané a řecká písmena jsou tam dopsána rukou.

Ladislav Hejdánek:

Není to ono?

Ivan Chvatík:

A to je z roku asi 1931. Není to. Ne, to není ono.

Ladislav Hejdánek:

Ne, to není, to ještě bylo z Německa.

Ivan Chvatík:

On to přednášel několikrát.

Ladislav Hejdánek:

Takže on to možná ani neměl v tisku, tištěné.

Ivan Chvatík:

Jenže to není totéž. Heidegger to přednášel několik let po sobě.

Ladislav Hejdánek:

Jistě, ale několikrát různě a měnil to.

Ivan Chvatík:

Pokaždé jinak samozřejmě, pokaždé úplně jinak.

Ladislav Hejdánek:

Měnil to, ano. On to měl nejdřív jako přednášky, on chodil s tím. To nebylo jenom na fakultě, on chodil porůznu.

Ivan Chvatík:

Jo, Patočka, ale Heidegger to přednášel několik let.

Ladislav Hejdánek:

Ano, ano. Ale chodil i, ty přednášky měl taky porůznu, jezdil i snad do ciziny. A taky jednou, já teď

nevím přesně, jestli v Holandsku, nebo v Dánsku, nebo něco takového, to nevím, jestli byl někdy v Dánsku, ale někde tam nahoře prostě přednášel taky to *Vom Wesen der Wahrheit*. Ono to muselo být asi dvanáctkrát. A jsou vždycky maličké rozdíly mezi tím. Takže Patočka dostal dojem, že já dovedu některé věci organizovat, takže potom když on byl vyhozený a já byl vyhozený, ne vyhozený, ale nebyl nikde přijatý a tak dál a byl jsem ve Stavobetu v Jinonicích, tak za mnou poslali jednoho mladého muže s doporučujícím dopisem, aby se na mě obrátil a já abych věděl, že od něj, abych mu poradil, jak může získat zaměstnání třeba takové, jako mám já, tj. pomocný dělník. (smích) To byl asi neschopá mladý muž, tak ho poslal, a přišel k nám tehdy, tak že z tohoto jsem schopen udělat takovouto věc. Jinak jsem chodil potom na Patočku samozřejmě na všechny věci. Já si moc nepamatuji detaily, ale třeba vím, jak on měl ty presokratiky ve velké posluchárně, do kopce jak jde. A já si pamatuji úplně, tak mám ten zážitek vrytý, že ho mám před sebou, jak tam mluvil o Sókratovi, čili to bylo už zřejmě ten další rok, další semestr.

Ivan Chvatík:

To byl další semestr. Sókratés, pak byl Platón, pak Aristotelés.

Ladislav Hejdlánek:

Platón byl dva roky a pak byl začátek Aristotela a pak ho vyhodili. Tak já se pamatuji, jak mně chodil mráz po zádech a všichni jsme tak úplně... tam bylo ticho. Mluvil, ale vypadalo to, jako když je v transu a mluví to vlastně Sókratés. On to tak zdramatizoval. Já myslím, že potom když vy jste ho poslouchali, že to trochu asi napodoboval.

Ivan Chvatík:

Určitě.

Ladislav Hejdlánek:

Ale tenkrát, tenkrát to bylo tedy opravdu... to byl otřes přímo. Tak to s námi zacloumalo, když „občané athénští“ (smích) oslovuje. Bylo to krásné.

Ivan Chvatík:

A pak ještě tam přednášel celý rok snad Hegela. To už jsi nezastihl? *Fenomenologii ducha*.

Ladislav Hejdlánek:

Tak to je... to začal.

Ivan Chvatík:

To už byl nějak vyhozený, ale ještě tam směl tohle odpřednášet nějak.

Ladislav Hejdlánek:

To bylo takhle – oni ho vyhodili, když začal toho Aristotela. Ani semestr nemohl dokončit. Čili to bylo ještě v průběhu. A pak se tam vyskytl takový cvokejš, který byl členem výboru partajního studentského, tedy fakultního...

–00002–

Ladislav Hejdlánek:

... tak to nebyl jenom studentský. A ten nesl velmi nelibě, možná nebyl sám, že Patočka byl vyhozený, a říkal, že to je nesmysl, že prostě je třeba Patočku získat a ne vyhodit, vždyť to je neocenitelná pomoc, vždyť to... já nevím. A přesvědčil ty ostatní, že s tím souhlasili, když na sebe vezme závazek, že Patočku převychová. To bylo doslova tedy řečeno „převychová“. Takže prostě Patočka začal být převychovávaný a mohl přijít znova na to. A Patočka teď, my jsme to poznali, my tohle nevěděli, ale poznali jsme to, že když jsme doprovázeli Patočku třeba po přednášce k tramvaji,

tak Patočka se pořád rozhlížel. (smích)

Aleš Havlíček:

(smích) Kde je jeho vychovatel.

Ladislav Hejdánek:

Jo. A teď najednou říká: „Já už musím.“ (smích) A naskočil do již rozjíždějící se tramvaje a ujel Cibulkovi, to se jmenoval Cibulka, on pak odešel nějak na Slovensko.

Ivan Chvatík:

Ale počkej, tak ale on ho přece přemluvil, že téměř vstoupil do strany Patočka.

Ladislav Hejdánek:

Tak to zas já nevím. Patočka o tom rozhodně uvažoval. A prostě nakonec to neudělal.

Ivan Chvatík:

Neudělal, na to máme zase vyprávění od rodiny.

Ladislav Hejdánek:

A o tom já nevím nic.

Ivan Chvatík:

Ale jestli o tom něco víš.

Ladislav Hejdánek:

Ne, já prostě... já měl své potíže s komunisty. (smích) Já nevěděl, jaké má Patočka. To já nevím. Já jenom vím, jak nám vždycky utekl do té tramvaje (smích), poněvadž se rozhlížel a uviděl v dálce, jak se blíží Cibulka, tak nastoupil a prchal. (smích) Protože jinak on jel s ním tramvají, tramvajemi. A prostě šel domů a tam šel s ním do baráku a tam ho přemlouval. Já nevím, to prostě byl šílenec. Bylo by dobré to napsat nějak, jako kdyby někdo to znal zblízka, tak prostě ta historie je pozoruhodná, jak mladý člověk, komunista zblázněný a tak dál a teď chce zachránit Patočku. (smích) To je něco úchvatného. (smích) A to bylo v tom mezidobí, kdy Patočka už nesměl se vrátit k tomu Aristotelovi, poněvadž ho vykládal blbě. On dokonce říkal, že to je platonik.

Ivan Chvatík:

Vždyť to je taky pravda. (smích)

Ladislav Hejdánek:

(smích) Platón přece byl idealista a Aristotela jsme zachránili jako materialistu. (smích) Takže to nešlo. A tak on navrhl, že tedy Hegela. Takže on vykládal Hegela a vykládal to způsobem, jak jsme zjistili taky – samozřejmě někteří chytřejší, to Jirka Němec byl na to, to tam ještě nebyl, ale ten byl na to výborný, ten šel jako ohař vždycky po nějaké stopě – tak někteří tam prostě zjistili, celou tu dobu vykládal toho Hegela podle Kojèva neboli Koževnikova původně.

Ivan Chvatík:

Jasně, ano.

Aleš Havlíček:

Později agenta KGB. (smích)

Ladislav Hejdánek:

Za to Patočka nemohl. (smích) Takže vykládal tam nějaký čas a chytře. On Kojève je chytrý. Já

jsem dokonce z takové – já nevím, co to je – z nostalgie, když jsem mohl, tak jsem si ještě koupil ve Francii toho Kojěva a mám ho francouzsky, tak jsem si ho ještě četl, jsem si ho připomínal jako Patočka. Skutečně Patočka tedy – tak to je jedna z věcí, která taky vlastně nepatří ke vzpomínkám jako spíš k hodnocení – Patočka byl největší génus na interpretaci. To byl fantastický interpret. My jsme to poznali už na těch presokraticích, a zejména na tom Sókratovi, kdy nám běhal mráz po zádech, jak najednou skrz Patočku mluvil sám Sókratés. (smích) Tak on dovedl s neobyčejným takovým vhladem přechít něco a domyslet si to, jak to myslel ten dotyčný. Prostě Patočka to nemusel celé přechít. To já se k tomu dostanu, ale až zjistíme, jak to bylo s Teilhardem, ta slavná historka. Ale on si přečetl potom... Ale skákat můžu, že?

Aleš Havlíček:

Jo.

Ladislav Hejdánek:

Takže přečetl si, což zjistil Jirka Němec přes Aničku Paloušovou, která mu řekla, co si Patočka čte, ve Filosofickém ústavu co si půjčil, tak si přečetl recenzi Löwithovu, Karla Löwitha, o tom *Phénomène humain*. A ono to bylo tak, že Jirka chtěl Patočku přesvědčit, Jirka nejdřív přesvědčoval mě na Kierkegaarda. Honza Sokol...

Heda Hejdánková:

Na Teilharda.

Ladislav Hejdánek:

Na Teilharda. To já rád dělám, že měním jména. Jirka to odněkud sehnal, ten *Phénomène*. Ne, to byla ta *La groupe zoologique*. Tak přiměl Honzu Sokola a Honza Sokol to svým způsobem, podnícen a takřka donucen Jirkou, tak to narychlo přeložil. A Jirka nic o tom nemluvil, ale přinesl mi to česky v nějakém průklepu, abych si to přečetl. A já mám zvyk, už tehdy jsem měl zvyk, že jsem se seznamoval s knížkou tím, že jsem nahodile otevřel na několika místech uvnitř a hleděl jsem se do něčeho nějak dostat. Nikdy jsem nečetl novou knihu od začátku, poněvadž to jsou podvody samé – předmluvy, začátky, doslovy a zakončení, to je všechno kec. To podstatné je vždycky někde uvnitř, že? (smích) A já jsem tam nic nenašel. Třikrát jsem to otevřel a nic jsem nenašel, tak jsem to zase Jirkovi vrátil a řekl jsem, že mě to nezajímá. Jirka nedal a prostě pak sehnal to francouzsky a přinesl mi to znova. A když to je francouzsky, tak já cizí knížku nahodile otvírat a dostávat se z prostředka, to dá práci, to nejde. Tak teď co jsem měl dělat? Tak jsem to četl od začátku. A samozřejmě mě to chytilo přímo od začátku. A byl jsem doma. Jirka byl přesvědčený, že jsem vyrostl pro Teilharda, ne-li Teilhard pro mě, a tak chtěl přesvědčit taky Patočku. A dověděl se od Fanči, že Patočka o tom mluví s nadšením. A tak jednou na tom našem shromáždění – Patočka měl těchto občasných shromáždění celou haldu, takových skupin odedávna, tak v těch 60. letech, to nevím přesně kdy, nějak 1963, 1964, prostě a dobře, možná to bylo trochu ještě později, já nevím, nevím, a tenkrát jedinkrát se to konalo u nás, většinou to bylo u Paloušů nebo někde jinde, tenkrát jedinkrát to bylo u nás ve Slovenské už – a Patočka najednou k našemu obrovskému, hlavně Jirkovu, obrovskému překvapení začal říkat, že ten Teilhard vlastně hezky píše a tak dále, ale je to vlastně jenom takový rozvedený Bergson. A já měl námitky, že to není Bergson, a začal jsem vykládat, co je podle mě Bergson. A Patočka mě tam utřel hrozným způsobem. Heda potom, když všichni odešli, tak říkala: „Tak dneska jsi dostal z Bergsona pět.“ (smích) Tak totiž to nebylo žádné přátelské schůzení, to bylo tvrdé. My jsme kecali o všeličems. Patočka vždycky měl něco připraveno filosofického, a když šlo pak o diskusi filosofickou, tak Patočka byl tvrdý. To vy jste už vůbec nepoznali, jak dovede Patočka být tvrdý.

Ivan Chvatík:

Ale jo, ale jo.

Ladislav Hejdánek:

Ale to vůbec nemáte ponětí. To my jsme zažili, jak Patočka byl tvrdý na nás kluky a jak byl takový až opovržlivě vstřícný vůči děvenkám, tam jim povolil kdejakou krávovinu. A on tak shovívavě s nimi vždycky. A my když jsme něco, tak jsme dostali takový nářez! Ale on dovedl být sprostý úplně. Děsně! Musel být vyprovokovaný. Na mě nikdy nebyl sprostý, ale na Miškovského, to bylo příšerné! Ten se potom jmenoval jak?

Heda Hejdánková:

Erml.

Ladislav Hejdánek:

Erml, jo.

Ivan Chvatík:

Miškovský, jo?

Ladislav Hejdánek:

Miškovský.

Ivan Chvatík:

To byl manžel té Miškovské, co přeložila Descarta?

Ladislav Hejdánek:

Ne, ne, ne, obávám se, že neměli spolu nic společného. To byl kluk o něco mladší než já tehdy.

Ivan Chvatík:

Ale ty jsi přeskočil, Láďo, od toho Kojèva.

Ladislav Hejdánek:

Jo, od toho Kojèva. Tak prostě ten Hegel v podání Patočkově mě zaujal natolik... já jsem Hegela do té doby znal jediné z války z toho Fajfrova překladu, což je vlastně takový sborník vybraných textů.

Ivan Chvatík:

Výbor, ano, jasně.

Ladislav Hejdánek:

A nic moc. A pak ještě jsem koupil v tom nějakém antikvariátu za války ten překlad, co dělal Krejčí se studenty a co vyšlo v Akademii, takový ten úvod do dějin nebo do filosofie dějin nebo do dějin filosofie nebo nějaký úvod takový, a vyšlo to. A byl to blbý překlad, špatný, nevěrný a tak dále. Ani jedno, ani ten Fajfr na mě neudělal velký dojem. A tady vlastně Patočka mě uvedl na toho Hegela a já jsem začal číst. Naštěstí endéráci začali vydávat dost brzo tyto důležité autory, hlavně německé svoje. Teď navíc to velké nakladatelství, co bylo v Lipsku, tak se rozdělilo, část šla na Západ, část zůstala v NDR a pořád čas od času vždycky něco vydali. Takže já jsem koupil dost brzo nato z NDR dovezenou *Fenomenologii*. Takže já jsem to četl dost pečlivě a byl jsem uveden tedy Patočkou, respektive Kojèvem do toho. Takže já jsem četl potom Hegela dost. To je jedna z věcí, za které Patočku musím pochválit, nebo prostě být mu vděčný, že nikdo by mě býval neuvedl do Hegela, nebýt toho poměrně krátkého období, kdy vykládal toho Kojèva vlastně, a zas ho vyhodili.

Ivan Chvatík:

Ale to bylo snad celý 49. rok, ne?

Ladislav Hejdánek:

Tak to já ti neřeknu už. To už musíš vědět z historie. Jak to dlouho trvalo, to nevím, protože navíc já mám dojem, že jsem to už nestihl doposlouchat, protože já jsem dostal, jak to říkáš, celý 49. rok ještě... já nevím, kdy jsem měl tu encefalitidu. Já mám dojem, že jsem to nějak... já jsem dostal něco jako chřipku, z které jsem se nemohl vybabrat, a šíleně mě bolela hlava. Chodil jsem k neurologovi, který to diagnostikoval takovým idiotským způsobem, že to je cerebrální polyneuritida. To by němý neřekl. (smích) To nebyla diagnóza, to byl popis ošklivý, nebo ani to ne. To byl znak. Rok jsem nebyl schopen ničeho, měl jsem výpady paměti. Já jsem si přestal pamatovat, kdy jsem se narodil. Jméno jsem nezapomněl, ale narození...

–00003–

Ladislav Hejdlánek:

... už ne a tak dál. Bylo to hrozné. Staral se o mě Pavel Jerie, to je tady autor této knížky, vzpomínky a tak dále, který studoval medicínu, a když viděl, jak to se mnou blbě vypadá, tak nějak přes známosti zařídil, že mě přijal na Karlově náměstí v té „kachlíkárně“, co teď součást je ta poliklinika bývalá, tak mě tam přijal profesor Vítek. A samozřejmě jeho diagnóza byla jenom suspektní nebo vlastně opožděná, že po roce řekl, že to pravděpodobně byla encefalitida, přičemž se tenkrát o infekční encefalidě mluvilo bez souvislosti s nákazou klíšťovou, o klíšťatech se tenkrát ještě vůbec nevědělo. Takže ten mně potom doporučil léčbu jednak opožděnou a jednak strašná kvanta vitaminu B, později komplexu těchto vitaminů. Takže já jsem si pak sám píchal, to zas jiný kamarád, taky studoval medicínu, mně sehnal ty nástroje, já to vyvařoval každý den, poněvadž tenkrát ještě nebyly jiné, a píchal jsem si vlastně dvakrát denně ten Thiamin. Takže já jsem vlastně přestal tam chodit. Co bylo nezbytné, tak vyřizovala za mě studentka, s kterou jsem chodil, která vždycky vyložila kantorům, jak to se mnou je, a oni to všechno podepsali, že jsem to absolvoval, takže jsem mohl se zapsat na další rok. A dva roky jsem prostě nepáchl na fakultu. Takže já tyto další prostě mám jediné z doslechu, a to jsem zapomněl. Takže já toho Patočku znám tak do té doby, kdy vlastně ještě tam... pak už vím, že byl vyhozený, ale to už já jsem u toho nebyl. Takže pak to nějaký čas přestalo. Ten Vítek tedy, když jsem se k němu dostal, tak ten mně řekl, že to vypadá na to, že musím počítat s tím, že rekonvalescence bude trvat takových 8, 10 let. A když viděl, jak jsem se zhrzil, říkal: „Co se hrozíte? Prosím vás, vaši kolegové v té době budou úplně zblblí už, staří a vy budete úplně čerství.“ (smích) A dělal si ze mě takhle srandu. Neurolog prostě. A tak pravda je, že já jsem myslel, že budu mít výmluvu, že nemusím dokončit studia, a on mně řekl naopak, že musím udělat všechno, co je v mých možnostech, dostudovat a pak si dát na pár let klid, mně doporučil. Tak já jsem dělal, co jsem mohl, samozřejmě. Tak jsem napsal disertaci bez porady, jenom jsem ohlásil, nechal jsem si téma schválit od Kozáka. Kozák už tehdy neměl prakticky studenty téměř, protože všichni chodili ke komunistům. A on zkoušel dost přísně, takže neměl nejlepší pověst. Tak já byl jeden z posledních. Pak se ukázalo, že ještě po mně byli nějací, ale většinou to nepřežili pak. A když jsem to skončil, ještě v průběhu, když jsem to psal, když jsem psal kapitolu o akci, tak jsem zašel za Patočkou, už si nepamatuji, někam jsem zašel, nebylo to k nim, a ptal jsem se ho tak mezi řečí, co by mi doporučoval, že mám jisté potíže tedy s tou akcí a co s tím, co bych měl dělat. A on mně doporučoval Merleau-Pontyho. A tak já jsem se na to podíval a zjistil jsem, že to pro mě není absolutně. A naproti tomu mě uvedl, když jsem četl Kozáka, tak mě uvedl na Jenningse, to mě zaujalo daleko víc. To je americký autor. Já nevím, jestli to mám vykládat.

Ivan Chvatík:

Jo, jo.

Ladislav Hejdlánek:

Americký autor, biolog, který napsal *Behavior of Lower Organisms*. A Němci si to rychle vydali, ale to nebylo čerstvé, to bylo nějak z počátku století, z nějakých dvacátých let, tak nějak. Vydali si to německy, já to četl německy. Myslím, že to je *Verhalten der niederen Organismen*. A Kozák, když psal – to muselo být ještě dřív, když to vyšlo – Kozák se tím nechal inspirovat při psaní své

habilitační práce. A zejména si tam osvojil takové věci jako „action at random“ – „akce nazdařbůh“. Krásné věci jsou v tom Jenningsovi. A tak já jsem prostě měl určité potíže. Snad jsem o tom taky řekl Patočkovi, to nevím. Patočka určitě, pokud jsem to řekl, tak mi to nedoporučil, protože ta základní blbost, kterou Husserl vytýká, je psychologismus. A teď tohle, co provedl Kozák s tím Jenningsem, to je biologismus. To je ještě horší než psychologismus. (smích) Takže to, jak akce předpokládá, že z té akce je nějaká zkušenost a ta zkušenost je uplatněná tak, že podruhé už to není „akce nazdařbůh“, ale už je tam nějaká zkušenost s tím, čeho se dosáhlo, takže pak už se to může trochu vybírat, tak to tam na nitěnkách ukazuje ten Jennings, na žízalách a na čem ještě, prostě fantastické věci. Takže já jsem se spíš orientoval na tohle a tu kapitolu jsem zvládl tímto způsobem. A Patočkovi jsem to dal číst, tu práci, až když už jsem byl hotový. To jsem za ním zašel, řekl jsem mu, jestli ho to nebude obtěžovat, že jsem to přinesl. On se mě ptal, co dělám. Já jsem zrovna v té době byl v tom Stavobetu Jinonice. A tam jsem mu líčil, jak si tam vydělám. Já totiž jsem si na dlouhá léta, na dlouhá desetiletí jsem si vydělal nejvíc, když jsem byl v tom Stavobetu, když jsem tam kopal 8,5 metru hluboký příkop pro nějakou velkou troubu takovou. A samozřejmě nebyl jsem já, byl jsem přidělen k nim, k těm kopáčům, takže já jsem se to vlastně učil a byl jsem z toho hodně zdrchaný ze začátku, oni z toho měli srandu, poněvadž já už jsem hekal. Jenže to trvá pár dní a pak už je to dobré, člověk nesmí přestat. A udělal jsem si tam jméno nebo dobrou pověst tím, že jsem začal radit úkolářovi, co tam má všechno napsat do úkoláku, poněvadž on blbec tam například nenapsal, že bylo třeba zajít do skladiště pro nějaké stromky, tedy stromky... ty tyče ze stromků, co zůstanou.

Aleš Havlíček:

Kůly?

Ladislav Hejdánek:

Kůly, ano, něco takového, ty se pak řezaly, že se musely rozřezat a pak se tam musely narvat a každá ta věc se musí napsat. A najednou oni začali brát skoro dvakrát tolik co předtím. (smích) Mimochodem tam v tom Stavobetu pracoval taky nějaký Lobkowicz, nějaký z toho rodu. To mi ho ukazovali, poněvadž říkali: „Nedělej si z toho nic, ty jsi doktor, ale on je kníže.“ (smích) A nebyl to kníže, neměl to zděděné, ale oni to tak říkali.

Aleš Havlíček:

A toto je 50. rok, nebo kolikátý?

Ladislav Hejdánek:

Tak dvaapadesát jsem skončil, tak to bylo třiapadesát.

Ivan Chvatík:

Počkej, a než jsi skončil, tak jsi měl nějaké stipendium, nebo jak?

Ladislav Hejdánek:

Ne. To mě živili rodiče.

Ivan Chvatík:

Živili rodiče, jo?

Aleš Havlíček:

Takže do padesátého druhého.

Ladislav Hejdánek:

Pravda je, že na knížky a na nějaké ty drobnější výdaje jsem dával kondice, takže jsem nebyl úplně... ale živili mě, bydlel jsem zadarmo, živili mě (smích), vždycky jsem dostal k jídlu něco,

nenechali mě umřít. (smích) Takže to jsem měl velkou výhodu proti některým. Ale Patočka, když zjistil, že já jsem si to pochvaloval a říkal jsem mu, že si tam krásně vydělávám... to trvalo jenom tak pár týdnů a pak jsme to dodělali, to byla jenom taková štreka krátká, my jsme tam stavěli baráky, zejména garáže, pro policajty, pro policejní vozy. To byly takové velké garáže. Ty to vystříhneš, ale jenom ukázka, jak to vypadá – já jsem jako jednu z prvních věcí dostal, že v té jedné garáži jsem prostě musel na žebříku stát a tam nahoře do toho betonem jaksi vyztuženým nějakým klackem železným jsem tam musel dělat zdířky, nebo díry, do kterých se pak zase zasádroval takový kus dřeva, aby bylo možno vnějškem vést elektrický kabel.

Aleš Havlíček:

Ano. A pak ho přišroubovat na to.

Ladislav Hejdánek:

A pak se to do toho přišroubovalo. A já když jsem to dělal několik dní a říkal jsem si... a sekat do toho betonu, pro policajty se to nemohlo dělat ledabyle, to byl beton, a tak (smích) jsem říkal: „A co takhle kdyby, než se to odleje, kdyby se tam ten (smích) kus dřeva dal do toho a už by tam byl zalitý?“ Takhle na mě koukali: „Ty vole, a co bys pak ty dělal?“ (smích) Tak to je můj velký zážitek. (smích)

Ivan Chvatík:

Ale co říkal Patočka té disertaci?

Ladislav Hejdánek:

Patočka? Moc se mu to nelíbilo, měl řadu takových námitek, výtek, ale tak generálně ne, ale měl tam takové. A já mám z toho takový dojem, že si toho moc nepamatuji, ale byl jsem z toho zklamaný, tak jsem si to ani nepamatoval. Prostě se mu to nezdálo. Daleko větší dojem na něj udělalo, že jsem si zařídil takové krásné zaměstnání, kde vydělávám peněz dost. Pak jsem měl trochu miň tedy. Když to skončilo, tak jsem dělal betonáře. A nicméně při té příležitosti, když jsem si pak šel pro ten odsudek, tak jsme tak pohovořili, Patočka mě sebral a šli jsme se projít. A on říkal: „To byste mohl přijít takhle občas.“ Pro něj to byla taková příležitost, jak se neprojit sám. Většinou chodil se Součkem se projít, ale to byl trochu problém na delší dobu, protože oni byli na dvou kopcích a mezitím museli... takže oni se procházeli tam v tom... tak stromy tam byly, ale nebylo to zrovna na tom povětří nahoře, to lepší bylo tam v tom Břevnově. Takže jsem párkrát za Patočkou ještě taky byl, tak jsem ho doprovázel, on se procházel, pokecali jsme a většinou tedy...

–00004–

Ladislav Hejdánek:

...on mně doporučil nějaké věci ke čtení a tak. Ale v podstatě to byla taková přátelská... v té době byl dost asi izolovaný, mám takový dojem, takže za ním mladí lidé moc nechodili. Takže když za ním přišel tam ten chlapík a vypadal naprosto bezmocně a myslel, že Patočka mu pomůže, aby získal nějaké vhodné zaměstnání, tak ho poslal za mnou. Takže jak to dopadlo, nevím. Kluk se pak už neohlásil. Pak nějaký čas tedy byl klid. Já jsem několik měsíců tam na té brigádě byl. Skončit jsem musel, poněvadž na podzim jsem šel na vojnu. A byl jsem dva roky na vojně. To bylo pro ty následky výborné, poněvadž prostě tam žádné nároky na mozek nebyly, takže já odpočíval. A když jsem přišel z vojny domů, tak jsem měl takový dojem, že je s filosofií konec, že už jsem tak blbý, že už to nedám.

Ivan Chvatík:

A to byl který rok?

Ladislav Hejdánek:

Vrátil jsem se... 1953 před Vánoci jsem nastoupil a 1955 před Vánoci jsem se vrátil k čerstvě narozené první dceři. A když jsem skončil, to jsem neřekl, tak po tom doktorátu se staly dvě věci. Za prvé jsem nemohl sehnat zaměstnání. I když někde to vypadalo velmi nadějně, například velký zájem o mě jeví někde ve Vokovicích, tam byl nějaký meteorologický institut a tam mně dali něco ke čtení a co tomu říkám, jestli by mě to bavilo a tak. A když jsem přišel, pak jenom říkali, že bohužel, to nejde. A řekli mně, že prostě mě nemůžou přijmout, protože na mě přišel blbý posudek. A na mě svazáci posílali vždycky posudek. Nebylo to nic jiného než svazáci. A svazáci ovšem tam měli materiály takové, že dvakrát ještě se pokusili během mého studia, abych byl dodatečně vyhozen, poněvadž jsem tu první prověrku prošel. Takže mě zachránili před tímhle, poněvadž se to projednávalo na vědecké radě, nejenom tedy na katedře, ale na vědecké radě fakulty, tam přišel dvakrát návrh, dvakrát po sobě návrh, abych byl dodatečně vyloučen, tak mě zachránili Ludvík Svoboda a Ladislav Rieger, oba partajníci, kteří to smetli ze stolu. Jak, to nevím. To jsem se dověděl, až když jsem dostudoval, od Frinty, od docenta Frinty, který už v té době... těsně před penzí ho jmenovali profesorem, poněvadž jim seděl ve vědecké radě a oni tam nějakého takového křesťana potřebovali.

Ivan Chvatík:

A Frinta nebyl ve straně, myslíš?

Ladislav Hejdánek:

Nebyl.

Ivan Chvatík:

Prosím tě! Ale jak to přežil, jak to bylo možné?

Ladislav Hejdánek:

Já nevím. On neškodil. Prostě a dobře, tam ta ideologie... sice tenkrát byly diskuse o jazykovědě, ale do toho on vlastně nezasahoval a on byl jenom na to srovnávání a měl za sebou... prostě ho tam nechali. Oni tam několik lidí nechali. Já nevím, na kolik mohl být u studentů, jestli přednášel, to nevím. Nechali tam J. B. Čapka, ale nesměl přednášet. Ještě někoho tam nechali, já si teď nevzpomínám. Oni tam potřebovali a nemohli to tak udělat, potřebovali tam někoho taky nechat. A on neškodil. A pravda je, že já jsem se s ním znal ještě z války velice dobře, takže on mně potom to řekl, že nesmím to nikde říkat a tak a že prostě skutečně to vypadalo na to, že mě vyhodí, ale že to smetli ze stolu a že prostě řekli, že to je nesmysl. A ještě to bylo v době, kdy jsem už byl nemocný. A navíc byli oslabení ti nejagilnější, byli oslabení tím, že byli namočení do té aféry zesměšňování Nezvala. To byl obrovský proces. To bylo nějakých 30 lidí, bylo obžalováno, a já nevím, nebo ne obžalováno, ale byli vyhození ze studií, ono se to šířilo. Takže prostě třeba... jak se jmenoval ten největší blbec, co jsem ho potom potkal ve Filosofickém ústavu? Tak to byl advokátský synek, který tam dělal velkého komunistu.

Ivan Chvatík:

A kdo? Srovnal? Sviták?

Ladislav Hejdánek:

Ne, ne, ne. Tohle byl mnohem takový menší kádr.

Ivan Chvatík:

Zelený?

Ladislav Hejdánek:

Já jsem z těch velkých, těch, co se pak o nich mluvilo, jsem znal jenom Kalábu a Tlustého. Tlustý, ten tam řádl. Ale tenhle, ten byl vysloveně sprostý na Riegera třeba při semináři, s takovým

sebevědomím. No neuvěřitelné! Tak toho vyrazili taky. A potom krátkou dobu byl za dubčekismu nějak redaktorem *Filosofického časopisu*. Tak tihle lidé byli oslabení, takže já jsem dostudoval. Takže jsem dostudoval a pak jsem přišel za Svobodou a říkal jsem mu, že nemůžu sehnat nikde zaměstnání, že přichází vždycky strašný posudek na mě. A Svoboda, jako vždy doutník jak hrom, kubánský doutník v hubě, říkal: „Pane kolego, dělali jsme, co jsme mohli, teď už se musíte postarat sám.“ (smích) Já jsem za Riegerem v tom samozřejmě nešel. Za Riegerem jsem šel v jiné věci, že jsem se ho ptal, jestli by nebylo náhodou možné, to byla taková po tom XX. sjezdu, tak byla taková obleva trošičku, a tak jsem říkal, jestli by se pro mě nenašlo aspoň nějaké takové místo ve Filosofickém ústavu, poněvadž mně bylo jasné, že na fakultě to nepůjde. Tak jsem o tom s Riegerem mluvil, a dokonce pak jsem se setkal i s Kosíkem bez souvislosti s tím. A Kosík sám navrhl, že bych tam mohl, ale že by bylo možná lepší, kdybych tam dělal jenom nějaké knihovnické místo a tak. A pak z toho nic nebylo samozřejmě, to měli sami oni s tím potíže. Ale velkou zásluhu měl J. B. Kozák, to tam musím taky dodat, že Kozák najednou si na mě vzpomněl. Já jsem byl zpátky z vojny a psal jsem do *Živy* a do *Vesmíru* a o rybičkách a tak, takové zprávy, a byl jsem přesvědčený, že tedy už to... trvalo to dlouho zase, než jsem něco... a náhodou jsem se dostal k Raškovi do Ústavu epidemiologie a mikrobiologie, a tam jsem byl 12 let.

Ivan Chvatík:

A Kolmana jsi nezkoušel?

Ladislav Hejdánek:

Jistěže ne. On Kolman si mě nepamatoval. A kdyby si mě pamatoval, tak by to bylo bývalo ještě horší, poněvadž já jsem se hlásil uprostřed přednášky a chtěl jsem ho opravit, když tam řekl volovinu, když přednášel tu symbolickou logiku, on měl o tom přednášku a on naprostý hovno o tom věděl, ale nepředstavitelně! Já jsem přečetl pár stránek z Russella a z Whiteheada a teď jsem viděl, jaké kraviny on tam říká. Tak kdepak Kolmana, to ne. Já jsem ho odepsal tehdy. Já nevěděl, co s ním potom bude. To všechno bylo jinak. Všecko bylo jinak. Jak to říkal ten rabín? „Všecko je jinak.“ Takže Kozák mě pozval na svůj seminář. Vlastně nebyl jeho, byl společný s tím, jak zpíval. Jak se jmenoval? Jak se utopil v moři. Zich. Se Zichem. Tak zpíval syn.

Ivan Chvatík:

S kým?

Ladislav Hejdánek:

Se Zichem.

Ivan Chvatík:

Se Zichem?

Ladislav Hejdánek:

Otakar Zich, ze slavné rodiny. A Otakar Zich začal fungovat tam taky a měl s Kozákem, který už byl vlastně vyřízený, který už neměl přednášky, za kterým nechodili studenti a tak dál, tak prostě Zich byl ochoten ho podpořit tím, že tam mu umožnil takový kontakt s mladými, takže měli společný seminář. A Kozák tam prosadil, že jsem byl přizván do toho neoficiálního zřejmě, já nevím, neoficiálního semináře, který měl s tím Zichem, abych poreferoval o své disertaci. A tím pádem jsem se tam dostal do jakési diskuse, mimo jiné se Zemanem. Zeman napsal, byl podnícen touto diskusí, že napsal článek do *Vesmíru* o subjektu, o funkci subjektu, kde prostě použil to, co jsem tam já vykládal, jenomže s nepochopením, jak jinak se dalo čekat. Jiří Zeman. A byl z Filosofického ústavu, tam chodil taky. Vlastně to byl takový typ postgraduálního semináře, nebyl to normální seminář. A já jsem na ten článek, který napsal do *Vesmíru*, reagoval také ve *Vesmíru*. A protože jsem reagoval na něj a on byl z Filosofického ústavu, tak ve *Vesmíru* udělali ten omyl, že nevěděli, kdo jsem, a tak to otiskli. Takže tam vyšel první můj článek o subjektu ve *Vesmíru* někdy

v nějakém šestapadesátém, sedmapadesátém, tak nějak. A tím to končilo. A právě v souvislosti s tím pak jsem zašel za tím Riegerem, který byl šéfem toho ústavu, tak jsme spolu poklábosili, on tak jako trochu vždycky říkal: „Z toho nic nebude.“ (smích) Nicméně Kosík byl ještě tenkrát jiného názoru: „Myslím, že by z toho něco mohlo být, když to uděláme nenápadně.“ Tak se na to díval trochu jinak. A to zas my jsme se neznali s Kosíkem, ačkoliv jsme oba chodili do gymplu ve Slovenské a on byl o rok starší. Já jsem s ním zřejmě přišel do styku, jenom když jsme hráli proti oktávě jako septima fotbal a on hrál fotbal a já taky a byli jsme každý na jiné straně. Ale to já nevím, to bylo už, když ho pustili, tedy ne pustili, ale když už byl osvobozen, ale byl ve špitále, kdy už měl po té infekci, po tom tyfu. Takže já jsem se s ním vlastně neznal, ale poslal jsem mu ten svůj článek, tu recenzi *Dialektiky konkrétního*, a na základě toho jsme se pak setkali.

Ivan Chvatík:

Tak to už jsme ale v roce 1964.

Ladislav Hejdlánek:

To bylo 1963, 1964, ano. Tak 1963 ještě vlastně, 1963 to vyšlo.

Ivan Chvatík:

1963 to vyšlo, ano.

Ladislav Hejdlánek:

Tak já napsal ještě ten rok, ono to vyšlo nějak na jaře, a já jsem to ještě do podzimu napsal do *Křesťanské revue*, myslím aspoň.

Ivan Chvatík:

Ale v té době už Patočka vydal tu knihu o tom Aristotelovi, 1964.

Ladislav Hejdlánek:

O tom něco vím, ne z vlastní zkušenosti, ale z důvěryhodných pramenů, že Patočka, když ho vyhodili definitivně, prožil takové dost napínavé období, že nevěděl, jestli nebude na tom zase jako za války, že by šel někde kopat tunel nebo něco tam dělat. Ale ukázalo se, že nějakým způsobem, kdo tam pracoval, taky nevím, ale že Otakar Chlup, který mezitím měl kabinet a později Pedagogický ústav Akademie, stal se akademikem, ho vzal do toho ústavu jako pomocnou...

–00005–

Ladislav Hejdlánek:

...sílu do knihovny. To taky dělali tehdy opatrně. A ovšem to bylo formálně. Fakticky i Chlup věděl, že tam Patočka bude dělat něco lepšího. A Patočka skutečně napsal celou řadu věcí, tam pracoval jak divý. Ty tři svazky, co jste vydali, to mluví samo o sobě.

Ivan Chvatík:

A řekni, že o Komenském, protože to tam pak budeme muset napsat. (smích)

Ladislav Hejdlánek:

Tak to byly ty tři svazky o Komenském, o knihách, které o Komenském vycházely, hlavně samozřejmě v cizině. A Patočka přišel s jakousi novou ideou, s novou koncepcí, která byla překvapivá – a třeba takový Sousedík dodneška není ochoten prostě vůbec o tom diskutovat –, že vlastně Komenský je vzpomínán jen jako pedagog a emigrant a tak dál, ale že to byl velký myslitel, velký filosof, sice hodně ukecaný, ale že byl pozoruhodný a že vlastně, a to je Patočkova myšlenka, že vlastně to byla alternativa k Descartovi. Prostě kdyby ten režim býval trval déle, stejný, nezlepšoval se, tak možná Patočka napsal velkou práci, která dneska skutečně už by znamenala, že

by se musel ten Komenský uvádět jako vedle proti tomu. Prostě po mém soudu je to myšlenka nosná. Nakolik se Patočka nechal nějak ovlivnit tou nějakou možností něco velkého udělat, to já nevím. Já myslím, že to myslel vážně, mně se zdá. Ovšem když se ukázalo, co tam Patočka dělá, tak najednou se to zúročilo tím, že ti mladí kluci, co byli ve Filosofickém ústavu, aspoň někteří, takoví ti inteligentnější, to tam nebyli všichni, tak viděli, že od toho Riegera se nedá moc čekat. Navíc ten Rieger taky dost brzo umřel potom. A on fakticky nikdy moc nepracoval. Já ho znám, jak přednášel na fakultě. On se nepřipravoval takřka na nic. A jak se Patočka jednou o něm vyjádřil, tak on prostě nikdy marxista skutečně nebyl. On byl vždycky kantovec a zůstal kantovcem. A prostě jenom tak, protože byl trochu na výsluní díky předkům nebo předkovi a díky tomu, že ho na výsluní trochu udržoval Nejedlý, tak prostě tam přežil a stal se tím řádným profesorem. Ale on to byl takový docela rozumný člověk a nenechal se, ale pracovitý. A on že by něco udělal, to ne. Takže ani ten Filosofický ústav on vlastně ani moc nebránil. A když byla ta veliká vzpoura po XX. sjezdu, tak oni začali v *Literárních* Kosík, Kalivoda a kdo ještě, Zumr taky psal, ale ten byl vždycky opatrnější trochu, ale Kosík, já se pamatuji, ten tam prostě přišel s tím Hegelem.

Ivan Chvatík:

A co Dubský?

Ladislav Hejdlánek:

Dubský, ano, samozřejmě. Mimochodem Dubský se stal takřka adoptovaným synem Patočkovým. Patočka ho měl děsně rád. A dělal, co mohl. A učil ho české gramatice. Dubský neměl páru, takže mu opravoval texty a tak. A byl na něj... opravdu mu dělal tatínka. A Dubský si to zasloužil jako dělnický kádr, oni ho tam do toho strčili. A samozřejmě ten Dubský taky psal do těch *Literárek*. Ale psali tam i taky zase proti nim Srovnal a Zelený a tak. Já teď nevím přesně, jestli Zelený už se účastnil tenkrát taky, ale to byl pěkný pacholek.

Ivan Chvatík:

Asi ano, protože mu tenkrát přece vyšla knížka, ne?

Ladislav Hejdlánek:

Tak kdyby jenom knížka, ale ne, on byl syčák. On ovšem vystupoval takovým způsobem, že celá řada lidí říkala: „A vždyť on je takový neškodný.“ A on ne, on byl gauner, ale takový potichoučku, polehoučku. Prostě nechtěl příliš, ale on celou dobu, co chodil později na tu Patočkovu, nebo s Patočkou, já nevím, to vlastně Patočka neorganizoval, to byla nějaká taková, jak měli takové to studium a četli tam různé věci, četli tam Hegela, četli tam Heideggera, četli tam já nevím koho ještě. A já jsem tam několikrát taky šel, bylo mi z toho taky tak jako... to byla taková divná...

Ivan Chvatík:

Čili ve Filosofickém ústavu, jako neoficiálně?

Ladislav Hejdlánek:

Já nevím, jestli to byl. Bylo to neoficiálně.

Ivan Chvatík:

Ale ve Filosofickém ústavu to asi bylo, myslím. To vypadá, že to bylo tohle, co říkáš.

Ladislav Hejdlánek:

Nejsem si jistý. To bys měl vědět, jestli bud', anebo na fakultě, anebo ještě nějaká jiná ta. Já nevím. Já jsem tam byl asi dvakrát nebo třikrát. Tak jako samozřejmě Patočka udržel se. A on Patočka byl takový vyhovující vůči tomu Zelenému. Zelený měl blbé kecy, věcně. On tedy taky se leccos naučil. Za tu dobu on se od Patočky naučil spoustu věcí, takže nakonec nebyl tak úplně blbý, jako byl na začátku. Ale přeci jenom celou dobu dával zprávy po každém sezení.

Ivan Chvatík:

On přišel za mnou na začátku 90. roku, když jsme založili archiv, a tam na chodbě ve Filosofickém ústavu mi říkal, jestli bych mu půjčil ty samizdatové Patočky, že bychom teď mohli na tom Patočkovi pokračovat. Já jsem myslel, že mě raní mrtvice.

Ladislav Hejdánek:

Ano. Ale nechtěl tě vzít jako tak, že by tě tam do toho vzal taky? (smích)

Ivan Chvatík:

(smích) Já jsem utíkal pryč a víckrát jsem se s ním nebavil.

Ladislav Hejdánek:

Ne, mně se přihlásil do Jednoty filosofické a poslal to po...

Ivan Chvatík:

Bohdalovi?

Ladislav Hejdánek:

Ne, ne, po... tam z té tvé původní fakulty. Znoj. Po Znojovi. A Znoj se za něj přimlouval. Já jsem říkal: „Hele, tak to si musíš rozmyslet. Jestli se rozhodnete ho tam vzít, tak já odcházím.“

Aleš Havlíček:

Hele, on ještě po tom roce 1989, když se otevíraly různé semináře, ať se tam četl Heidegger nebo co, tak on tam chodil.

Ladislav Hejdánek:

Jo, jistě.

Aleš Havlíček:

Vždycky si tam sedl jakoby dozadu a poslouchal občas.

Ladislav Hejdánek:

No jo. Ne, oni byli naprosto... Mužík se nejednou, když jsem začal na té filosofické, tak najednou na chodbě chodil, vzal mě za flígr takhle a teď jak důvěrně mně tam začal něco sdělovat a rozhlížel se, jestli si všimli všichni studenti kolem, co byli, jestli si všimli, že se držíme takhle. A já jsem se mu takhle musel vycuknout. To jsem si vzpomněl na Patočku, který zas vzpomínal na to, jak...

Aleš Havlíček:

Cibulka?

Heda Hejdánková:

Ne, potkal Zeleného.

Ladislav Hejdánek:

... jak Zeleného potkal. Zelený se k němu přihnul a podával mu ruku a Patočka nám říkal: „A teď mně podával ruku a mně ta ruka takhle... už už jsem mu ji skoro podal, tak jsem ji honem strčil dozadu.“ (smích) Ne, oni byli naprosto, naprosto neprůstřelní, naprosto nestydatí. Oni nevědí, co to je stud.

Ivan Chvatík:

Ale tak počkej, tak s tím Jirkou Němcem už jste něco mezitím dělali, ne?

Ladislav Hejdánek:

Tak s Jirkou Němcem jsme se znali (smích) strašně zdávna, dokonce ještě z doby, kdy fungovala Akademická YMCA, to jest ještě před 51. rokem někdy, 1949, 1950, a to proto, že několik děvčat, která chodila, o něco mladších než já, o kolik asi? Jana Kloudová, ta byla mladší než ty, nebo starší byla?

Heda Hejdánková:

Asi jako já.

Ladislav Hejdánek:

Stejně, jo? Takže ony chodily do jedné školy, která byla koedukační nebo jak už po válce to bylo, prostě přivedly jedna druhou nějak, několik jich tam bylo, které chodily do Akademické Ymky, do toho středoškolského klubu, a vykládaly zřejmě o tom. Takže jednou mě pozvaly kamsi do nějaké rodiny a byl tam taky Jirka Němec. A bylo od začátku řečeno, že mě chce vidět. Takže jsem tam byl pozván, tak jsme tam něco vykládali. A bylo to domluvené, o čem se bude mluvit a tak. A tak to bylo jedinkrát. A asi jsem na Jirku žádný velký dojem neudělal, poněvadž pak bylo ticho nějaký čas. A pak přišel s tím Teilhardem. A to tedy iniciativně přišel a přinesl ten Sokolův překlad. Od té doby tedy se známe. A on o mně tedy věděl nějak z povídání, jinak nechodili jsme nikam spolu, až tedy že on přišel. A když jsem potom na toho Teilharda najel, když konečně přinesl toho francouzského a mně se to zalíbilo a začal jsem tedy s tímhle, tak jsme přišli na to, že musíme sehnat další texty od Teilharda. Doslechli jsme se, že ve Francii se bude... jo, taky ve Francii se stal Teilhard známým, mluvílo se o něm, o Teilhardovi taky se mluvílo na těch konferencích, kde se pěstoval ve Francii ten dialog křesťanů a marxistů, kde na jedné straně byl Garaudy a řada těch francouzských katolíků. A tady vyšel, teď nevím, jestli je to správný časový postup, vyšla ta Garaudyho pozoruhodná knížka, kde vlastně Garaudy má jenom něco, že to je takový soubor textů, vydala to Svoboda a bylo kolem toho velikánské... Jak se to jmenovalo? Já si nevzpomenu. Já o tom napsal do *Plamene* recenzi. A na základě toho mě pozvali běchovičtí marxisti, komunisti, komunistická strana tam uspořádala v Běchovicích veřejnou schůzi, na které já byl hlavním řečníkem. Oni si mysleli, že jsem oficiální. A všichni mě obletovali. Prostě to bylo neuvěřitelné. Já jsem nevěděl, co se děje. Já tam přijel a teď tam byla spousta lidí, tam mohlo být takových 120, 150 lidí. A já vykládal o Garaudy a o Teilhardovi, poněvadž tam byli...

Ivan Chvatík:

To bylo tak 1967 nebo 1966? Ten Garaudy, to bylo něco jako...

Heda Hejdánková:

Ne, to muselo být dřív.

Ladislav Hejdánek:

To bylo dřív.

Ivan Chvatík:

Ještě dřív?

Ladislav Hejdánek:

To bylo 1964, 1965, bych řekl.

Ivan Chvatík:

A to byla kniha nějaká o marxismu a humanismu, nebo tak nějak, ne?

Ladislav Hejdánek:

(smích) No jo, prostě má paměť je špatná.

Aleš Havlíček:

Já se dívám. Já vám za chvíli řeknu.

Ladislav Hejdránek:

Jo.

Ivan Chvatík:

Mně se něco takového vybavuje.

Ladislav Hejdránek:

Ale to byla ohromná věc, že to tady vyšlo, poněvadž tam vlastně se četly texty katolických autorů, které se tady neobjevovaly vůbec. A vydala to Svoboda, rozumíš? To bylo něco úžasného. A mělo to takový úspěch, že běchovičtí komunisté mě pozvali.

Aleš Havlíček:

Hele, v roce 1951 vyšlo *Církev, komunismus a křesťanství*.

Ladislav Hejdránek:

To ne, to později. To muselo být později, Garaudy.

Aleš Havlíček:

Jo, ale že to koresponduje s tím, o čem jsi hovořil.

Ladislav Hejdránek:

Jo, jo, jo.

Ivan Chvatík:

To vyšlo česky?

Aleš Havlíček:

Ano, tak je to tady, Ivane.

–00006–

Ladislav Hejdránek:

To vyšlo.

Aleš Havlíček:

V roce 1968 vyšlo *Karel Marx: Filosof, ekonom, politik*.

Ladislav Hejdránek:

Ne, to je pozdě, to dřív.

Aleš Havlíček:

Komunismus a morálka, 60. rok?

Ladislav Hejdránek:

Taky ne.

Aleš Havlíček:

Taky ne?

Ladislav Hejdánek:

Taky ne. Ne.

Aleš Havlíček:

Aha. Ale je to rok 1960, kdy to česky vychází. Přeložil to Zachoval.

Ladislav Hejdánek:

Ne, to bylo později než 1960. To bylo takových 1964, 1965, bych to odhadl, kdy to tady vyšlo.

Aleš Havlíček:

Aha. Pak je ten *Marxismus 20. století* ještě.

Ladislav Hejdánek:

To taky není ono. To je velmi špatné.

Aleš Havlíček:

A toto vyšlo asi na Slovensku: *Materialistická teorie poznání*.

Ladislav Hejdánek:

To je hrozné přímo.

Aleš Havlíček:

Tondl je tam uvedený.

Ladislav Hejdánek:

To znám.

Aleš Havlíček:

1964 – *Perspektivy člověka*.

Ladislav Hejdánek:

Perspektivy člověka, to je ono.

Ivan Chvatík:

Ano, jasně.

Ladislav Hejdánek:

Ano. 1964, jo?

Aleš Havlíček:

1964, ano.

Ladislav Hejdánek:

Vidíš, já jsem říkal 1964, 1965, to by mohlo být. Tak to bylo veliké. Tak my jsme potom mohli jít, tedy Jirka šel za Machovcem a požádal ho, aby napsal předmluvu k *Fenoménu člověka*, nebo ne, k tomuhle, k té *Lidské zoologické skupině – La groupe zoologique humain*. Česky se to jmenovalo jinak – *Člověk a vesmír* nebo tak nějak [*Místo člověka v přírodě, pozn. red.*].

Aleš Havlíček:

Ano, ano.

Ivan Chvatík:

Jo, jo.

Ladislav Hejdánek:

Dali jiný název, tedy obráceně – podtitul dali jako titul. Takže to už se vědělo, že to půjde. Machovec se orientoval. Taky potom když Erika Kadlecová organizovala ten karlovarský... nebo co to bylo? Bylo to v Karlových Varech? Nebo v Mariánských?

Heda Hejdánková:

V Mariánských Lázních.

Ladislav Hejdánek:

V Mariánských Lázních Paulus-Gesellschaft měla velkou konferenci mezinárodní, ale bylo to u nás, organizovala to za Akademií Kadlecová, Erika Kadlecová. Já jsem za ní přišel, že bychom se tam rádi taky dostali s Jiřím Němcem a ještě několika, ještě Freiem, načež ona řekla, že to nebude možné. Tak já jsem říkal: „Ale my tam stejně přijedeme, tak nás budete muset vyhodit.“

Ivan Chvatík:

A jaká Gesellschaft?

Ladislav Hejdánek:

Paulus-Gesellschaft.

Ivan Chvatík:

Paulus?

Ladislav Hejdánek:

Paulus-Gesellschaft.

Ivan Chvatík:

Jako katolická nějaká?

Ladislav Hejdánek:

Ano. Tak ono je to takové jako... není to jenom katolické. Fakt je, že tam byl Hromádka taky pozvaný.

Ivan Chvatík:

A proč vás tam nechtěla?

Ladislav Hejdánek:

Protože my jsme byli nepřijatelní. Ona byla opatrná. To bylo ještě 1967, nebo co to bylo. Myslím, že to bylo 1967, ta Paulus-Gesellschaft. A tady ještě žádný Dubček nebyl.

Ivan Chvatík:

Dobře, ale vždyť jsi sám před chvilkou říkal správně, že po tom šedesátém čtvrtém roce už šlo skoro všechno.

Ladislav Hejdánek:

Skoro, na jistých úrovních, ale my jsme byli pod dohledem policajtů.

Heda Hejdánková:

Ale jirchářské čtvrtky byly dřív.

Ladislav Hejdánek:

Jirchářské čtvrtky samozřejmě. My jsme u Hromádky začali nějak 1961, bylo to nějaký čas u Hromádků v Moravské ulici, a protože pak už nás tam bylo moc, tak jsme to přendali, navrhli jsme Hromádkovi s Jirkou, že by se to mohlo dát do Jirchářů. Čí to byl původně nápad s Jircháři, to nevím, ale byl to dobrý nápad. A Hromádka byl pro. Jenomže pak se ukázalo, že on na to nestačí. On to začal v těch Jirchářích, a on musel jezdit po světě. On byl užitečný pro režim jedině, když byl po světě. Tady mu nic nepovolovali. Takže pak byl problém nějaký čas. My jsme tam měli Václava Freie jako takového garanta toho, že dával slovo a bral slovo, poněvadž tam někteří lidé pořád dělali psí kusy. A pak prostě Hromádka přišel s tím, že to není možné bez něj, že on tam nemůže pořád chodit, takže požádal Součka a Souček tam pravidelně chodil a dělal předsedu on. A potíže měl jednak s takovými šílenci jako bratr Müller, který prostě byl šílenec, takový náboženský šílenec. A pak tam byly velké potíže s tím Večerkou, který zas tam fungoval jako policajt, který všechno donášel Tomáškově a zároveň policajtům. Ten to dělal průklepem, ty zprávy. Takže policajti věděli, co ví Tomášek.

Ivan Chvatík:

Ten strašně zlobil po tom šedesátém osmém. Jednou ho Patočka vyhodil z kantovského semináře před zraky všech. Když potřetí nechtěl pochopit nějakou věc, tak řekl: „A ven!“ A opravdu ho vyhodil z místnosti.

Ladislav Hejdánek:

To jsem nevěděl a dodatečně blahopřeji. (smích) My jsme nevyhodili Večerku. On totiž dorazil se zpožděním. Mluvili jsme o něm nějak do té doby, než přišel, ale měl tam syna a manželku. A když jsme tedy se Sokolem dělali takovou vzpomínku na Jircháře a Sokol tam měl takovou dost tvrdou vzpomínku na to, co tam dělal Večerka, tak se potom tam ty dva přihlásili, že to je syn a manželka a že to je od nás pěkná gauneřina. A Sokol na tom trval, že gauner byl naopak Večerka. A najednou zničehonic někdo přijde, přišel Večerka sám. A tak to zcela formálně, tedy prvotřídně formálně Sokol zopakoval, že tam dělal takovéto gaunerské věci.

Ivan Chvatík:

A to bylo v kterém roce?

Ladislav Hejdánek:

To bylo už „nach der Wende“. To bylo nějak... když to bylo výročí, tak to mohlo být jedna, dva. Kdy jsme začali Jircháře? Možná, že to bylo 1993. To bylo 1993. Protože že bychom měli výročí, kdy jsme začínali v Moravské ulici u Hromádky, to ne. Že to bylo v třiadevadesátém? 1993, to bylo asi to výročí.

Heda Hejdánková:

A to pořádala Křesťanská akademie.

Ladislav Hejdánek:

To byla Křesťanská akademie, ale pravda je, že jsme měli několik věcí. A bylo to při tom, co přišel Halík tam s tou televizí? To zas bylo jindy, že?

Heda Hejdánková:

To bylo, když se mluvilo o seminářích, ne?

Ladislav Hejdánek:

Dobře, ale jestli to bylo... o seminářích vůbec. Čili to byla druhá věc, ano, poněvadž na toho

Večerku já si nepamatuji, že by přišel Halík. Ale to, když jsme měli o těch seminářích, tak jsme tam prostě vzpomínali každý a najednou přišel Halík a štáb televizní a Halík zase odešel, štáb už to rozestavil. A teď Halík přichází a přišel a teď podává nám ruce. A přišel a to všechno. A potom zase se s námi Halík rozloučil, štáb odešel a my jsme pokračovali. (smích) Ono té nestydatosti je na všech stranách hodně. (smích) Je mi líto. A teď je to laureát, to je vlastně víc než nobelka, to jen tak někdo nemá. Nobelku má kdekdo, ale tohle nemá.

Aleš Havlíček:

Ale taky sis, doufám, všiml, že se hned k němu přihlásil Sekyra?

Ladislav Hejdánek:

No!

Ivan Chvatík:

Ale kdy bude, kdy se stane kardinálem?

Ladislav Hejdánek:

Já nevím. Já nevím. Hele, může se stát. Dělá, co může. On nějaký čas nebyl ve flóru a dělal, co mohl, ale v podstatě on je dobrý katolík, on jaksi myslí ve staletích. Ale já myslím, že... já nevím.

Aleš Havlíček:

To snad není ani na pořadu dne.

Ivan Chvatík:

Já myslím, že určitě jo.

Ladislav Hejdánek:

No ne, teď papež je vhodný. Teď jde o to, jestli tam bude mít například ty nahrávky takovéto, tak to nějak... ale tohle, je to krok. A že by byl svatý nakonec? (smích)

Aleš Havlíček:

To ne.

Ladislav Hejdánek:

Hele, jestli nebude třetí světová válka, tak já bych to bral vážně (smích), já bych s tím počítal. (smích) Tak moment, tak to budeš muset hodně vystříhávat. A my jsme se potom s Patočkou scházeli v takové skupině, kam patřili Kohoutovi, manželé – ty jsi znal Kohouta, Jardu –, Paloušovi, ze začátku, než umřela, nebo ne, než... to ne, než umřela, než umřel Patočka, ta Milu, jak se jmenovala?

Heda Hejdánková:

Holubová.

Ivan Chvatík:

Holubová.

Ladislav Hejdánek:

Holubová.

Ivan Chvatík:

Eva Stuchlíková.

Ladislav Hejdánek:

Eva Stuchlíková. Tak Eva Stuchlíková byla senzační.

Ivan Chvatík:

Ten starší její kamarád. Jak se jmenoval ten její kamarád?

Heda Hejdánková:

Od „K“.

Ivan Chvatík:

Víme, kdo to je.

Ladislav Hejdánek:

Víme kdo, ano.

Ivan Chvatík:

Já si vzpomenu za chvíli.

Heda Hejdánková:

Ivan Vyskočil tam chodil.

Ladislav Hejdánek:

Jo, chodil tam často.

Ivan Chvatík:

Kabíček.

Heda Hejdánková:

Kabíček, ano.

Ladislav Hejdánek:

Kabíček. Ano, ano, Kabíček. Já jsem se s Vyskočilem seznámil taky přes Jirku a vlastně v souvislosti s Patočkou. Takže Patočka nám vždycky líčil, co je v ústavu. Tak krásné bylo jeho líčení, když najednou zničehonic byl Ludvík Svoboda – to už jsem neřekl, že když umřel Rieger, tak že ředitelem Filosofického ústavu se stal Ludvík Svoboda – a najednou Ludvík Svoboda byl zbaven funkce ředitele a ze Sovětského svazu byl znovu povolán k záchraně Kolman Arnošt. A Patočka nám pak líčil, jak Kolman, když přišel, tak svolal všechny. Tak nejdřív první akt, to bylo charakteristické, když přišel, tak první, co udělal v ústavu, je, že povolal všechny filosofy, kteří byli, aby měl volno, aby mu nedělali potíže, tak byli ti největší škůdci rozesláni na praxi. Takže Sviták šel do pražských jatek, Kosík do ČKD a Kamarýt do Ústí do chemičky. Koho jsem zapomněl?

Ivan Chvatík:

Srovnala.

Ladislav Hejdánek:

O tom nevím, že toho někam poslali. Srovnal vždycky to nějak šolíchal a byl pěkná potvora. Ale taky mám k němu historku. Tak ještě někdo. Prostě tyhle všechny Kolman povolal zpátky, a když se vrátili, což samozřejmě zřejmě věděli, tak vrátili se velmi rychle, tak svolal všechny pracovníky ústavu Patočka a říkal, počkal, až všichni došli, a pak začal: „Soudruzi, dovolte, abych vás všechny zajistil.“ Patočka udělal pomlčku a říkal: „A pak už nikdo na nic nečekal.“ (smích) Samozřejmě, že pokračovalo se dál, ale Patočka z toho udělal takovouto krásnou historku (smích): „A pak už nikdo na nic nečekal.“ Jenomže skutečně ten Kolman začal fungovat úplně jinak, než se očekávalo, nebo

aspoň zvenčí jsme nečekali nic takového. To bylo prostě neuvěřitelné. Už to třeba, že krátce po tom, co přišel, já nevím, jestli rok po tom byl v Mexiku ten mezinárodní sjezd filosofický, a Kolman si vzal s sebou Kosíka jako páže.

Aleš Havlíček:

Ale tam jich bylo víc, těch lidí, jak jsme se tedy dívali na ten seznam.

Ladislav Hejdánek:

Jelo toho víc. To jasně. Ale Kosík měl hlavní referát. Tam to prostě...

–00007–

Ladislav Hejdánek:

...to cloumalo lidmi tam.

Ivan Chvatík:

A on potom Kolman musel ale utéct do Ruska zase tady před našimi komunisty, ne?

Ladislav Hejdánek:

To ne.

Ivan Chvatík:

To bylo předtím?

Ladislav Hejdánek:

To bylo předtím.

Ivan Chvatík:

To bylo předtím.

Ladislav Hejdánek:

A ne utéct, nýbrž toho odvěkli.

Ivan Chvatík:

Ne, počkej, ale jednou tam... napřed ho odvěkli a potom tam utekl. To muselo být potom, po tomhle ředitelování.

Ladislav Hejdánek:

O tom nevím. O tom nevím vůbec nic.

Ivan Chvatík:

Utekl do Ruska tady před našimi nějakými. On to měl strašně složité. (smích) Já to vždycky všechno zapomenu

Ladislav Hejdánek:

Tak já tohle nevím. Že utekl, to nevím. Já vím, že byl zbaven, že ředitelem se stal ten tuberák...

Heda Hejdánková:

Richta.

Ladislav Hejdánek:

...Richta. A Richta prostě vždycky, když byl nějaký problém, tak se hodil marod, dostal chrlení

krve údajně. A když byl Dubček, tak prostě nikoho k sobě nepouštěl a ústav nechal napospas Zumrovi, což bylo znamenité. (smích) Zumr má o mě obrovské zásluhy. Já jsem na něj docela hodný, ale já jsem mu vlastně nikdy pořádně nepoděkoval. A Zumr vlastně celoživotně o mě pečoval (smích) vždycky v nějakých takových vystrčených situacích.

Aleš Havlíček:

Tak můžu ti přecíst, co je na tom nějakém jeho webu? „Dlouho působil v Sovětském svazu.“ A teď je tam: „(1915–1945, 1948–1959, 1963–1976) a po veřejné kritice prezidenta Antonína Novotného musel opustit Československo a opět žil v SSSR.“

Ivan Chvatík:

A to bylo kdy?

Ladislav Hejdánek:

Aha. Ještě za Novotného tedy.

Aleš Havlíček:

„Byl členem KSSS.“

Ivan Chvatík:

To jo, ale kdy musel opustit?

Aleš Havlíček:

Po veřejné kritice Antonína Novotného.

Ivan Chvatík:

Ale kdy?

Aleš Havlíček:

To tady není.

Ladislav Hejdánek:

Ale to Novotný kritizoval, nebo byl kritizován?

Ivan Chvatík:

Ne, Kolman kritizoval Novotného, a ten se na něj tak zlobil, že Kolman musel před ním utéct do Ruska.

Ladislav Hejdánek:

Jo, aha!

Ivan Chvatík:

To říkal. To bylo tady v téhle době někdy.

Aleš Havlíček

„Po letech se vrátil do Československa a vyučoval na Univerzitě Karlově a stal se akademikem a v letech 1959–1962 byl ředitelem Filosofického ústavu.“

Ivan Chvatík:

Jo takhle!

Ladislav Hejdánek:

Počkej, tak moment. Tak kritika Gottwalda, a ne Novotného! To je prostě blbost. Kritika Gottwalda byla kvůli tomu vyvlastňování těch hospodářství na venkově. To byl obsah té kritiky. A já nevím, že by se vracel dvakrát.

Aleš Havlíček:

Ještě promiň. „Na začátku 70. let vystoupil z komunistické strany a dožil ve Švédsku.“ A teď je tady pod tím: „Václav Černý zpochybnil jeho vědeckou kariéru.“ (smích) A je tam citát: „Profesor filosofie (sic) na Karlově univerzitě! Ještě dnes bych rád spatřil podpisy odpovědných lidí pod aktem návrhu na tuto profesuru a zvěděl, co si vůbec mysleli: lidé zcela nesvědomití? zastrašenci?“ (smích)

Ladislav Hejdánek:

Tak Černý je Černý. Ale pravda je, že například takřka zadarmo dostal profesuru Ludvík Svoboda, a přitom Ludvík Svoboda nebyl nýmand. To byl velice kvalifikovaný středoškolský profesor, klasický filolog, který za války přeložil *Materialismus a empiriokriticismus*, který vyšel jako první, poněvadž byl připravený, vyšel jako první po válce velký spis marxistický, jinak samé brožurky. A za to, za tento překlad dostal tu profesuru. Ale jinak tedy prostě to byl bonviván, který se nenechal vlastně nikdy vyvést z míry nějak. Vlastně když všichni šleli, on nešlel. Čili to byl marxista opravdu, komunista, předválečný člen partaje, ale on se nepodělal, on prostě byl rád, že dostává ty kubánské doutníky, on je dostával, že Kuba na něj nezapomněla nikdy (smích), nevím, jakým prostřednictvím, ale prostě byl... i to, že mně pak řekl: „Dělali jsme, co jsme mohli.“ A on nevěděl, jestli to vím, to je čirá náhoda, to nemusel vědět. Já vůbec málokdy se starám o to, co se říká, takže já jsem hodně neinformovaný vždycky. A on: „My jsme dělali, co jsme mohli, a teď se musíte postarat sám.“ Jaksi to není žádná taková... on to řekne, jak to... prostě tak stane se, tak prostě někdo je zavřený, někdo je popravený, někdo zas se může vrátit, někoho za trest dají do arestu, jiný za trest jde do Švýcarska jako kulturní atašé. Takové věci se dějí. Každý musí dělat. „Já jsem udělal, co jsem mohl, tak jste dostudoval.“ A po téhle stránce... Takže to se nedá zase s Kolmanem... Kolman je podvodník, velký podvodník. Vždycky byl. Já nevím, jestli znáš, možná, že jsi to slyšel z druhé ruky, ale jestli jsi to četl, já jsem tenkrát řval smíchy. Já jsem odebíral, to taky bylo, já jsem odebíral mimo jiné nejenom tedy *Otázky marxismu-leninismu*, potom jenom – jak se to jmenovalo? – než vycházel *Filosofický časopis*, tak se to jmenovalo... nějaká taková ta společnost s dlouhým názvem... tak prostě Slováci si dali právě to, to jsem řekl teď omylem, Slováci měli *Otázky marxismu-leninismu*. A já jsem najednou to odebíral, poněvadž tady to nebylo k dostání, slovensky to nebylo k dostání, to bych musel chodit vždycky, to bylo hned pryč. Tak jsem to odebral, přes Orbis jsem to objednával. A najednou tam vyšel akademik, slovenský akademik, to si vzpomenu za chvíli, a byla tam vzpomínka na Kolmana k nějakému výročí v nějakém takovém... mohlo to být 1961, 1962, takhle někdy. Ještě tedy se nevědělo. Tam bylo „sz“, akademik, takový maďarský, maďarské jméno. A tam byla vzpomínka na to, jak tento akademik byl v nějakém zajateckém lágru v Rusku, a ten lágr že si tam jaksi udělal vlastní vedení, udělali si, zvolili si tam vlastní partajní výbor komunistický a spravovali se tam prostě jako bolševici, ale čeští zajatci, čeští, kteří prostě padli do zajetí a teď připravovali se, že půjdou bojovat a já nevím co všechno, poněvadž tam musel taky o sobě napsat něco. Jak to bylo, to nevím. A najednou jednoho krásného dne tam přišla kontrola. Přišli tam dva soudruzi, taky Češi, a rozhlídli se a řekli: „Takhle to nejde,“ zrušili místní komunistickou organizaci, sesadili výbor, udělali novou komunistickou organizaci, nový výbor zvolili, nechali zvolit nový výbor, zase všechno jednomyslně. A kdo to byli ti dva, co přišli? To byl Kolman a Hašek. (smích)

Heda Hejdánková:

Ale Hašek má v tom tady to město Bugulmy.

Ladislav Hejdánek:

Bugulmy. Ale že nikdo to neví takhle dohromady. (smích) To dal dohromady teprve ten... Jistě, ta

Bugulmy, to je přesně popsaná ta situace (smích), jenomže tam u toho není akademik Szántó. Akademik Szántó. Tak tohle vyšlo v tom nějakém 61. nebo 62. roce v *Otázkách marxismu a leninismu*, člověče. Já s tím chodil a říkal jsem to komukoli. Vás jsem nějak v té době neznal (smích), takže to nevíte. To je senzace. Jak máte vůbec v ústavu knihovnu starou? Nemáte, vid'?

Ivan Chvatík:

Já nevím, oni to potom v 90. roce zřejmě bezhlavě vyházeli, co mohli, místo aby to archivovali. To je těžká práce.

Ladislav Hejdánek:

Naštěstí jsou takoví lidé jako já. A Heda ovšem, místo aby byla na to hrdá, tak ona to rozdává. Částečně vyházela všechny Staliny, co jsem měl nakoupené ruské.

Heda Hejdánková:

Staliny jsem vyházela, všechno, obrázky napsané. (smích)

Ladislav Hejdánek:

A Lenina jsem zachránil, že ho nevyhodila, a pak ho dala tamhle Alešovi a Aleš to dal k nim tam, poněvadž tam by to taky všechno vyhodili.

Heda Hejdánková:

Marxe.

Aleš Havlíček:

Ne, my jsme dostali Marxe.

Ladislav Hejdánek:

A Lenina taky, ne? Kdo dostal Lenina? Ty jsi ho vyhodila?

Aleš Havlíček:

Tak komu jste dala Lenina? (smích)

Heda Hejdánková:

Já se obávám, že je ještě v Radhošťské.

Ladislav Hejdánek:

Já do toho nastrkal takových peněz, to bylo asi tři čtyři koruny každý svazek.

Ivan Chvatík:

Ano, ano.

Ladislav Hejdánek:

To byly těžké prachy.

Aleš Havlíček:

Tak Lenin ti ještě hnije v Radhošťské. (smích)

Ladislav Hejdánek:

Ne, ten je v čudu bohužel. Ne pro mě, ale je to historická záležitost. Všichni to vyhazují. Já vím, já to zažil po válce, když jsem se účastnil několika stěhování a vyhazování, tak jsem zachraňoval Nietzscheho. Já mám *Wille zur Macht* v krásném takovém plátěném malém vydání skvělém. Pak mám ovšem takové ošklivé vydání od Krönera. A teď mám ten nový...

Ivan Chvatík:

Montinari.

Ladislav Hejdánek:

Montinari. A jak je ten druhý?

Ivan Chvatík:

Nigri? Montinari – Nigri, myslím.

Ladislav Hejdánek:

Nigri – Montinari.

Aleš Havlíček:

Vždycky se uvádí Montinari, to stačí.

Ladislav Hejdánek:

Ale jsou dva.

Ivan Chvatík:

Jsou dva, ano.

Ladislav Hejdánek:

Jsou tam oba dva

Ivan Chvatík:

Myslím, že Nigri.

Ladislav Hejdánek:

Tak to mně přivezli, to je dar, to musím odkázat nějaké univerzitě, třeba Ústí nebo tak. Jestli tam ovšem ještě toho Aleše budou mít. Když ho tam nebudou mít, tak já nevím, co je mi do Ústí. Ti mně dali nějaký ten... A já mám cenného Nietzscheho, podtrhaného. Hlavně jsem podtrhával ty staré. Teď už toho Montinariho jsem neměl moc čas podtrhávat.

Ivan Chvatík:

Počkej, a v těch 70. letech s tím Patočkou jste se nějak potkávali někdy, nebo jak to bylo?

Ladislav Hejdánek:

V 70. letech jsme se potkávali tak, jak jsem to říkal, to pokračovalo. Samozřejmě problém byl trochu, když mě sebrali, tak stalo se, že Patočka měl 65, nebo 60.

Ivan Chvatík:

Šedesát, protože 65, to už ho vyhodili.

Ladislav Hejdánek:

To už bylo pozdě. Tak 60, měl šedesátiny a bylo takovéto shromáždění a já jsem den nebo dva předtím, bylo to u Paloušů, myslím, a já jsem den nebo dva předtím byl propuštěn z Ruzyně.

Ivan Chvatík:

Počkej, tak to musely být 65. narozeniny, protože šedesáté měl v 67. roce, tak to bylo 65.

Ladislav Hejdánek:

Tak to bylo potom, to bylo v sedmdesátém druhém.

Ivan Chvatík:

Ano, tak to byly pětasedesáté narozeniny, to zrovna skončil s tím přednášením na fakultě.

Ladislav Hejdánek:

Ano, jo. Ano, správně, protože já jsem mu napsal a poslal jsem to po Radimovi ručně, nechtěl jsem to posílat, jsem mu napsal, že mu přeji a že za vše děkuji, že jsem rád, že jsem mohl být pod jeho vlivem. Byl jsem trochu naměkko, protože jsem právě měl za sebou půlroční vazbu. (smích) Já většinou takové věci nepíšu.

–00008–

Ladislav Hejdánek:

A Patočka mi na to odpověděl... jo, a omluvil jsem se, že radši se toho nezúčastním, ale že se moc těším, že snad to pak bude možné příště. A Patočka mně na to odpověděl, že děkuje, že to bylo velké překvapení, že měl vždycky dojem... jako překvapení je, že jsem se k němu takhle hlásil, a vždycky měl dojem spíš nesouhlasu, a že ovšem nemusíme být všichni stejného smýšlení, ale že... a teď závěr je takový, že to byl důvod, proč jsem ti nedal ten dopis.

Ivan Chvatík:

A ten dopis ale potřebujeme.

Ladislav Hejdánek:

Ten dostanete až po mé smrti, pokud se ještě neztratí.

Ivan Chvatík:

Tak dobře, tak to ale nám tady napiš, protože pak to paní Heda zapomene a...

Heda Hejdánková:

Tady vůbec nic nebude. (smích)

Ladislav Hejdánek:

To všechno budou mít Tollarovci, musíte jednat s mým archivem. (smích) Ale archiv to má. Tam když je požádáš, tak oni tě k tomu pustí. A tam je ten dopis uložený.

Ivan Chvatík:

A kde to je?

Ladislav Hejdánek:

Můj dopis? Na internetu.

Ivan Chvatík:

Na internetu?

Ladislav Hejdánek:

Tam je Archiv LvH, Ladislava Hejdánka.

Ivan Chvatík:

To tam je?

Ladislav Hejdánek:

To tam je. A můžeš se přihlásit. On nemůže každý se tam dostat. Musíš se přihlásit. Oni za to nic nevybírají, ale prostě musíš se přihlásit.

Ladislav Hejdánek:

Aleš je členem výboru toho.

Ladislav Hejdánek:

Ano.

Ivan Chvatík:

Dobře, ale ten papírový dokument potřebujeme.

Ladislav Hejdánek:

Tak samozřejmě ten se nedá.

Ivan Chvatík:

Abys nám ho odkázal.

Ladislav Hejdánek:

Protože vy byste to buď zničili, protože tam je o mně taková chvála, že se za ni stydím (smích) a že nemůžu dopustit, abych tyl z toho, že prostě Patočka byl trochu... já ti to můžu poslat mailem, ale ten papír nedostaneš.

Ivan Chvatík:

Dobře, ale ten papír nám musíš odkázat.

Ladislav Hejdánek:

To jo.

Aleš Havlíček:

Když jsi udělal takový kšeft, tak se nedá nic dělat, Ivane. (smích)

Ivan Chvatík:

Tak už mi to slíbil ale.

Ladislav Hejdánek:

Jo, jo, tak to všechno dostanou.

Ivan Chvatík:

A ty máš jediný, víc jich nemáš?

Ladislav Hejdánek:

Je to v archivu. Mám jich, mám od něj takové škartičky. Například škartičku, kterou přinesl ten student, jsem měl, někde prý to našel. Pak mám od něj kus hadru, papír, kde mně říká, že mám někdy zavolat synovi, Honzíkovi, domluvit se, kdy bude doma, že mně vydá ty věci, které jsem Patočkovi zapůjčil, když psal doporučení, abych se stal vědeckým pracovníkem. A tam říká: „Neodkládejte to, jděte tam.“ On zrovna jel někam na nějaký kongres nebo co. „Neodkládejte to, věci mají své úklady, můžou se ztratit.“ Takže skutečně jsem tam dojel, Honzík mi to vydal, přivezl jsem to všechno zpátky. A zároveň mně – jak ona se jmenovala, ta sekretářka, co tam byla u nás, manželka někoho, ale rozvedla se s ním, tedy ve Filosofickém ústavu? – tak ta mně řekla: „Tak jsem přepsala to doporučení.“ Patočka všechno psal ručně těmi blechami takovými (smích), to znáš jistě, to se dobře luští. (smích) Tak napsal doporučení. A ona řekla: „To byste si možná mohl... to

bude hezká vzpomínka na Patočku, ne?“ A dala mi to. Takže mám rukopisně taky...

Ivan Chvatík:

Výborně.

Ladislav Hejdánek:

... rukopisně jeho doporučení, abych byl uveden nadále jako... byl jsem jmenován jako odborný pracovník.

Ivan Chvatík:

A to bylo z nějakého šedesátého osmého tedy, nebo?

Ladislav Hejdánek:

To bylo 1969. 1970? Ne, 1969.

Ivan Chvatík:

A proč jsi byl v té Ruzyni ten půlrok vlastně? Co jsi to provedl?

Ladislav Hejdánek:

Proč jsem byl? Poněvadž jsem byl obviněn a odsouzen za pobuřování.

Ivan Chvatík:

Proti normalizaci?

Ladislav Hejdánek:

Tak ne, já jsem vlastně byl, a to jsem pořád policajtům opakoval, že jsem byl odsouzen za něco, co jsem neudělal, za první, a za druhé, kdybych to udělal, tak to nebylo nic proti zákonu.

Ivan Chvatík:

(smích) To je dobrý argument. (smích)

Ladislav Hejdánek:

Takže mě nechali půl roku (smích) ve vazbě a pak jsem šel na pár týdnů domů. V létě jsem byl odsouzen, ještě před létem vlastně jsem byl odsouzen na devět měsíců tvrdých. Heda byla odsouzená na pět a jenom podmíněčně, srab. A ona něco udělala. Ona napsala několik obálek, kam strčila ty letáky, tedy ten leták. To pak ti řeknu, o čem byl. (smích) A jeden poslala, vlastnoručně napsala adresu Richtovu.

Heda Hejdánková:

Čí?

Ladislav Hejdánek:

Richtovu. To psal Jirásek?

Heda Hejdánková:

Já ti nevím.

Ladislav Hejdánek:

Tak jeden z vás to napsal, oba jste dostali podmínku. (smích) Poněvadž já jsem odcházel, přišel k nám... Ty to neznáš, tuhle historku?

Ivan Chvatík:

Ne.

Ladislav Hejdánek:

Přišel k nám můj farář mladší, Dus, a ne ten Jan Dus, nýbrž Mírek Dus, Jaromír Dus, a přinesl kufr plný tesařovských těch plakátů, ne, těch letáků.

Heda Hejdánková:

Předvolebních.

Ladislav Hejdánek:

Předvolebních.

Heda Hejdánková:

Byly předvolební.

Ladislav Hejdánek:

A já jsem řekl: „Hele, takové věci nemáš dělat, takové voloviny, jsi farář, tak se starej o jiné věci.“ A aby to nevypadalo tak blbě – a já jsem to nečetl, vlastně já jsem na to koukl, ale nečetl jsem to důkladně, já to vlastně poprvé četl až teprve, když jsem byl zadržený – tak já jsem odcházel, když přišel, tak jsem odcházel do Památníku na noční službu. Takže teprve z Památníku jsem zavolal Jirkovi Jiráskovi, aby šel k nám, že Heda by něco potřebovala. A chtěl jsem, aby Heda nebyla sama potom, aby se domluvili, je to právník, tak že by jí poradil. Tak jsem řekl, aby šel k nám. Takže tam jel a tam byl zadržen (smích) spolu s Hedou a čekali, až mě přivezou z Památníku, poněvadž mě přepadli, já hlídal japonské miniatury v té věži zamčený ze všech stran, takže oni ke mně nemohli. Tak mně volali, že jsou ze „zamini“. (smích) A já jsem říkal: „Nechte to na zítra.“ – „Ne, potřebujeme, je to naprosto nutné, musíte.“ A když jsem vylezl a přišel jsem, tak mě takhle zatkli a odvezli domů. A tam už tedy byli zatčení, čekali jenom na nás. A tam tedy došlo k... A pak tedy nás odvezli, Jirku odvezli, mě odvezli, tebe taky odvezli.

Heda Hejdánková:

Taky odvezli.

Ladislav Hejdánek:

Zůstaly holky samy doma, ty byly celé u toho všecy tam někde schované a čekaly, co se děje. A poněvadž maminka se chovala, jako kdyby si dělala z toho srandu, tak ony to tedy nebraly moc tak, prostě ony se chovaly tak, jak viděly, že se chovají dospělí. (smích)

Ivan Chvatík:

A co to bylo za letáky tedy?

Ladislav Hejdánek:

Tak tam byl leták podepsaný „černá ruka“ nebo něco takového. (smích) To nebylo řečeno, co tam je, kdo to dělá, ale upozornění občanům, že máme právo volit, ale nikoli povinnost volit, a že tedy každý může svobodně se rozhodnout, jestli volit půjde nebo nepůjde.

Ivan Chvatík:

Tak to je síla. Takže toho Duse sledovali, kam to nese?

Ladislav Hejdánek:

Zřejmě věděli. A už když to dostal od toho Tesaře.

Heda Hejdánková:

Tak my už jsme měli v té době, jak se posléze zjistilo, dávno odposlech. A kromě toho Láďu sledovali, protože předtím byl taky synod, takže ten odposlech u nás fungoval velice, velice hustě. A takže tohle oni všechno věděli a prostě... Ne!

Ivan Chvatík:

Jenom hlavu!

Heda Hejdánková:

To stačí. (smích) A tak prostě já jsem to tedy poznala z toho, že když byla domovní prohlídka, že mě odvezli až po domovní prohlídce. Ty jsi na tu domovní prohlídku už nebyl, že?

Ladislav Hejdánek:

Ne.

Heda Hejdánková:

To vás odvezli hned. A tak my jsme měli za sekretářem výstřižek.

Ladislav Hejdánek:

To je za tím sklem.

Heda Hejdánková:

Za tím sklem.

Ladislav Hejdánek:

Takhle výstřižek z *Rudého práva*.

Heda Hejdánková:

Z *Rudého práva* a byl to citát z Alexandera Matušky, Slovák, literární vědec, a ten prostě tam měl takové, já už si přesně nepamatuji, ale bylo to velice, velice vtipné a velice pěkné k těm volbám. A my jsme si to tam zandali za ten sekretář, aby to každý viděl. A on vždycky když někdo přišel, tak se na to podíval a komentoval to.

Ladislav Hejdánek:

Ale neřekl, co to je.

Heda Hejdánková:

A neřekl nikdo, co to je. A já jsem prostě, když jsem byla u toho výslechu tam, mě si tam dlouho nenechali, mě si tam nechali asi do jedné v noci nebo tak nějak.

Ladislav Hejdánek:

A ráno jsi tam musela ovšem znova.

Heda Hejdánková:

Jo. A takže...

Ladislav Hejdánek:

... se ptali, co to tam bylo.

Heda Hejdánková:

Takže oni prostě všechno, všechno věděli, prostě že k nám někdo přišel, že nám přinesl nějaké papíry na žlutém prostě průklepáku a já nevím co všechno. Takže já jsem prostě začala mít dojem, že někdo...

Ladislav Hejdánek:

... někdo kecal.

Heda Hejdánková:

... někdo kecal zbytečně.

Ladislav Hejdánek:

A koho taková manželka nejspíš bude podezírat, že? (smích)

Heda Hejdánková:

(smích) Ne, takhle ani ne, ale prostě jsem si říkala – tak prostě na některé... já moc lhát neumím, takže...

Ladislav Hejdánek:

Vůbec.

Heda Hejdánková:

(smích) ... takže jsem prostě, když to věděli, tak jsem to připustila. Tak celkem o nic nešlo, se mi zdálo, že? A teprve ve chvíli, kdy začali vyzvídat: „Vy jste měli takový výstřižek tam někde v sekretáři. A copak to bylo?“ A tak. A já jsem zjistila, že to nevědí. A v tu chvíli jsem si uvědomila – mě předtím ty odposlechy ani nenapadly, to teprve zpětně jsme se dozvěděli, že už jsme je tam měli několik let –, ale prostě v tu chvíli jsem se tedy vzpamatovala a říkám si: „Tak to jsem blbec, protože jsem jim tady něco odsouhlasila, co vlastně měli z odposlechů.“ Tak to pak výsledek byl, že jsem...

Ladislav Hejdánek:

Já na to přišel o něco dřív a napadlo mě to hned. Já jsem strašně podezíravý totiž. A skoro prostě já musím dávat bacha, když takovéto věci se dějí. Já to znám z konce Akademické Ymky, kdy prostě tam se prolákly některé věci, které neměly, a my jsme se začali navzájem všichni podezírat. A to je hrozná věc. Takže aby člověk nepropadl chorobě, poněvadž to je na kraji choroby, tak je potřeba říct, že prostě nebudu o tom přemýšlet, nebudu to zkoumat dál. Takže já podezíral Šimsu třeba, že spolupracuje, že jim dal... poněvadž jsem zjistil, že... pak se ukázalo, že jim to dal. Dal jim to v dobré víře, nikoliv že by... Ale nicméně to je prostě hrozné. To podezírání je... to nemá konce, to prostě jak se do toho člověk zaplete, tak to jde.

Heda Hejdánková:

A Láďa to tenkrát řešil tím, že...

Ladislav Hejdánek:

A oni mně řekli, promiň, že...

Heda Hejdánková:

... že razil takové heslo v Ymce – prostě musíte počítat s tím, že když se sejdou tři, jeden z nich je fízl. A mně se to potom vrátilo u výsledků obou, kdy on mně říká: „Váš manžel má taky takové jedno úsloví, že? Říká – když se sejdou dva...“ Tak já jsem se zasmála a říkám: „Nebo tři, každý z nich je fízl.“

Ladislav Hejdánek:

Ne každý, aspoň jeden z nich je fízl.

Heda Hejdánková:

Aspoň jeden z nich je fízl.

Ladislav Hejdánek:

Tak to nemůžeš...

–00009–

Ladislav Hejdánek:

... to zkresluješ. To byl křesťanský zdroj, maličko upravený, je to apokryfní – kde se sejdou dva nebo tři, tam je jeden fízl mezi nimi, uprostřed nich. Ale já jsem přišel na to velmi rychle, když mně řekli: „A vy jste říkal tomu vašemu příteli,“ to jest tomu knězi, jak oni říkali, „vy jste říkal, že to nemá dělat, že jo?“ Já jsem říkal: „A co? Bude to dobrý bod pro mě?“ Na to mně neodpověděl. To jsem ti možná neřekl, tohle. Prostě to je jako: „Bude mi to přičteno k dobru?“ Takže když řekl, odkud to věděli?

Ivan Chvatík:

Jasně, ano.

Ladislav Hejdánek:

To především nemohl říct Jirásek. A že by to řekla Heda? To by ji to nenapadlo. Ona by to řekla, kdyby se jí zeptali. Ale oni se nezeptali. (smích) Aby to nemohla popřít.

Heda Hejdánková:

(smích) Pak už jsem to nedělala. (smích)

Ladislav Hejdánek:

To bylo potom. Potom naše druhá hlava církevní, to jest, po synodním seniorovi je synodní kurátor, to byl tehdy Šimek, právník, tak ten, když Heda se s ním setkala...

Heda Hejdánková:

Já jsem za ním byla se s ním poradit, co mám dělat. Přilítla jsem za ním a říkám – my jsme se s ním znali z Akademické Ymky – říkám: „Já jsem udělala strašnou blbost, já jsem jim odsvědčila odposlechy.“ A on tak pokrčil rameny a říká: „To se nedá nic dělat, to se stává. Pro příště si pamatujte – obviněný má právo lhát. A pro křesťana je to povinnost.“ (smích)

Ladislav Hejdánek:

Tohoto cynika my jsme měli jako synodního kurátora. Ale to byly časy! Co to je dneska? To je darmo mluvit.

Ivan Chvatík:

Ale to já jsem vždycky školil ty děti na tom semináři, že hlavně nesmějí říkat nic banálního jako výpověď, nějaká banální fakta jako, jakou měl čepici ten soused nebo kdo seděl vedle vás, že nesmějí takové věci říkat, protože to je to, co potom toho druhého dovede úplně k šílenství, protože vědí i, jakou jsem měl čepici.

Ladislav Hejdánek:

Ano, jistě. Ale skutečně tohle vlastně vezme vážně jenom člověk, který tím trošku projde, protože to může říkat dvacetkrát někomu a... je to dobré vědět a že to někdo říkal.

Ivan Chvatík:

Zase na druhé straně musím tedy říct, že já jsem měl nějaké velké štěstí, protože nikdy jsem si nevšiml, že by něco věděli o mně od někoho. Prostě nikdy. Jediná věc byla (smích), to jsem ti už

říkal, jediná věc byla, že oni mě vždycky tak jednou za tři roky přemlouvali na špionáž do Švédska k počítačům. Oni si mě spletli s tím Květoslavem, takže si mysleli, že ty spisy snad dělá ten Květoslav. To bylo takovéto štěstí nějaké. Ale na to nikdy nějak nepřišla řeč, na ty spisy. Ale jednou přišla řeč na to, že kamarádím s Hejdánkem a že Hejdánek chce válku a já mám děti a proč taky chci válku. Tak jsem přemýšlel o tom, jak na to mohli připadnout, protože to vůbec nemělo souvislost ani s Patočkou, ani s ničím. A pak jsem pochopil, že jsi měl dlouho takhle někde za vitrínkou tu fotku, co dělal, myslím, tvůj zeť, já jsem to zapomněl...

Ladislav Hejdánek:

Patočku, jo?

Ivan Chvatík:

Ano, Patočku. A já tam jsem takhle za ním, takhle tu hlavu tam. A oni zřejmě to identifikovali, protože jinak nedovedu pochopit prostě, nebyla to dlouhá řeč, ale tohle tam bylo, takováto volovina s tou válkou, že chceš válku.

Ladislav Hejdánek:

Ale my jsme o tobě, Ivane, mluvili onehdy, nebo hlavně já jsem mluvil, jak je vůbec možné, že ty jsi vydal tolik těch modrých svazků a že prostě oni na tebe neskočili.

Ivan Chvatík:

To mně bohužel není jasný a nikdo to nedovede pochopit. A já nemám ten svazek, oni mně zničili svazek. A podle těch zpráv, těch, co se tím zabývaly, tak tvrdili, že ty svazky ničili, ty svazky, které byly aktivní pořád. Takže prostě já nemám svazek. A z těch druhých svazků jediný Ivan Havel mi jednou přinesl nějakou zprávičku, že já chodím tam na ty jeho pondělky a že jsem tam přinesl nějaké sešity *Sein und Zeit*. A to je jediná zpráva, kterou mám ze sekundární literatury. Jinak mi nikdo nic nepřinesl. Tak já nevím.

Ladislav Hejdánek:

My jsme o tobě, nebo já jsem... takhle... manželka mně – ona vypadá, že je taková to, ale taky je tentononc – prostě říkala, že to není jinak možné, že já tam musel mít někoho, kdo nějak přece jenom dbal na to, abych se nedostal do těch největších průšvihů. To moje žena má za to. Můžeš to upravit, jestli to chceš jinak. Prostě a dobře, zdálo se jí, že se mnou mohli nebo možná měli zatočit daleko víc, že jsem tam někoho... a teď jsme uvažovali o tom. A já jsem říkal: „A co takový Chvatík?“ Sakra, vždyť já jsem měl ty semináře, že jo? Pak se ukázalo od samého začátku, ještě než to Tomin začal a tak dál, tak že už jednou při nějakém výslechu Hedě říkali, ať toho nechám. A to ještě nebyly tyhle pondělky. A ať toho nechám. A Heda se proslavila tím, že jim na to řekla, což je od ní ovšem, ne od nich: „Jestli je to něco proti zákonu, tak ho zavřete.“ (smích) Tak k tomu se hrdě hlásí.

Heda Hejdánková:

Ne, ne. Teď je to tak trošku jinak, protože oni skutečně mně začali vykládat, že bych mu měla nějak domluvit, že ho můžou kdykoliv... kdykoliv že se může dostat... být zavřený, že porušuje zákon na ochranu státu a na vztahy s církvemi a tak. A teď něco líčili pořád. Tak jsem jim na to řekla: „Tak jestli si myslíte, tak ho zavřete, jestli máte za co.“ Načež on mně odsekl a řekl: „Není zájem!“ A já koukala jako blázen. (smích)

Ladislav Hejdánek:

Poprvé, co se tohle „Není zájem!“ objevilo. A pak se to opakovalo několikrát i mně: „Není zájem!“

Ivan Chvatík:

(smích) To je dobré.

Ladislav Hejdánek:

„Není zájem!“ A rozumíš, ale když policajt řekne „Není zájem,“ tak to není...

Ivan Chvatík:

Ti to přijde líto.

Ladislav Hejdánek:

Tak prostě to znamená, že je tady někdo, kdo prostě rozhodne o tom, že není zájem. To není jenom tak, že není zájem, že nepřišel příkaz. To je prostě takové... Takže Heda z toho vyvozovala, že je někdo nad tím, a tak skutečně jsme dávali dohromady, že několikrát se staly věci takové překvapivé. Třeba já jsem strašně při tom... oni chtěli původně církevní skupinu. A proto vydělili toho Duse s námi, abychom nebyli jen tak křoví kolem toho Tesaře a Šabaty, poněvadž ten proces byl předtím. A nás vydělili, udělali zvlášť. Ale protože jsme každý v Praze bydleli jinde, tak to nemohli dát před jiný než městský soud. A když jsem se odvolal, jako že samozřejmě jsme se odvolali, Heda se neodvolala a Jirásek taky ne, ti byli rádi, že jsou rádi (smích), a my jsme se odvolali s Mirkem, a tím pádem to přišlo rovnou na Pankrác, rovnou na Nejvyšší soud. A tam to dostala Dojčárová, která byla známá, divoká. Prostě ženská, když se nepovede, tak to je hrozné. Tak to byla ona. A já ji dráždil hrozně, takže ona mě několikrát přerušila. Já jsem vždycky řekl, jestli můžu pokračovat. A nakonec jsem říkal: „Tak to nemá cenu, vy mě nenecháte vůbec mluvit.“ A ona byla tak rozzuřená! A teď najednou přišel... byla přestávka, že se soud poradí (smích) a přišel ke mně Lašťovička, můj advokát, a říká: „Všecko, co máte v kapse, vyndejte, dejte manželce, asi půjdete rovnou do báně. Dojčárová byla strašně dožraná a chce to hned a šla telefonovat.“ A ono se nic nestalo. A potom přišel Lašťovička a říká: „Ona telefonovala a pak schlípla, několikrát kývla a řekla: ‚Tak jo!‘ A zavěsila.“ Víc nevěděl. Taky nebyl u toho. To zas takový advokát má své lidi. (smích) Takže je evidentní, že ona si musela vyžádat souhlas, a prostě ho nedostala.

Ivan Chvatík:

A to musela ho žádat ale dost vysoko, že?

Ladislav Hejdánek:

Nejvyšší soud.

Ivan Chvatík:

To se musela ptát Husáka, nebo já nevím.

Ladislav Hejdánek:

Tak já se s Husákem neznal (smích), takže to nevím. Prostě my nevíme. Fakt je, že máme teorie nějaké, ale prostě to je naprosto jenom tak vymyšlené. Je to nepochopitelné. Pravda je, že já jsem měl vysokého, jednoho ze svých spolužáků jsem měl vysokého funkcionáře StB, nějaký Frous, ale já jsem s ním od maturity nikdy nemluvil, takže proč by to dělal? On byl vůl navíc, taktak že studoval. Takže mě nic nenapadá. Prostě mě nic nenapadá. Mám ještě takovou historku pro tebe, to se netýká Patočky, že prostě mě předvolali do Tábora, když byl soud, tedy když bylo líčení, soudní řízení s Lorencem, jako svědek.

Aleš Havlíček:

V 90. letech?

Ladislav Hejdánek:

Ano, 1991 to bylo, nebo 1990 ještě? Já nevím. A on se tam několikrát vyjádřil tak jako sprostě Lorenc, takže jsem přitvrdil a drsným tónem jsem si řekl, že když se taková věc stane a že já na to napíšu stížnost na ministerstvo, a o té stížnosti musel vědět, jestli ne, tak nevím, co tam dělal, a teď

říká, že není na to odpověď, a přitom nikdy to nebylo vyřešeno, vyřízeno, tak to tedy prostě mluví přece samo za sebe. A načež milý Lorenc – byla přestávka zas, pak bylo pokračování, ne konec, to byla jenom přestávka – Lorenc tak se přišoural, přišel až ke mně a chtěl mně podávat ruku a omlouvá se. Heda z toho vyvozuje hned, že to myslel dobře. Pochopitelně když takový pacholek si myslí, že by mohl někdo třeba ho vyfotit, jak mně podává ruku (smích), tak... Ale taky nemůžu si myslet, že Lorenc přece nade mnou dbal, držel ochrannou ruku. Prostě je to naprosto nepochopitelné.

Aleš Havlíček:

No ne, ale proč bys nemohl tuhle variantu připustit? To může mít i racionální důvody.

Ladislav Hejdánek:

Že někdo si připravuje... ale nikdo toho nevyužil.

Aleš Havlíček:

Že si tě prostě oblíbil. Vždyť o něm říkali, že on nebyl úplně hloupý.

Ladislav Hejdánek:

Ne, to byl chytrý člověk.

Aleš Havlíček:

No tak! Tak mohl mít slabost. (smích)

Ivan Chvatík:

Ale to, že jí to zakázali, mohlo mít ne osobní důvody, ale velkopolitické, zrovna se to nehodilo nějak.

Ladislav Hejdánek:

Že se to nehodilo.

Heda Hejdánková:

Ne, tak my máme tady takovou zprávu rozpracovanou, je to xerokopie tedy, bohužel částečně i nečitelná.

Ladislav Hejdánek:

Je třeba dodat, že nevíme, jak se to tady objevilo.

Heda Hejdánková:

A nevíme, kde se to tu vzalo. Lád'a si nepamatuje, ale to taky nic neznamená. (smích)

Ivan Chvatík:

Ale o čem? O čem?

Aleš Havlíček:

Že by vám to sem někdo podstrčil, jo? (smích)

Heda Hejdánková:

A prostě je to celé jejich vnitřácká...

Ladislav Hejdánek:

Jsou to blbé kopie, některé jsou skoro nečitelné.

Ladislav Hejdánek:

A některé jsou dobře čitelné, kopie jejich, mezi oborovými kontakty, takže to jeden píše druhému a tak dál. Není to prostě jenom jedna zpráva, ale je to několik a dané dohromady. Kdo to dával dohromady...

Ivan Chvatík:

A týká se tě to nějak, nebo?

Ladislav Hejdánek:

Je to o mně.

Ivan Chvatík:

Je to o tobě, aha.

Heda Hejdánková:

Je to k akci IDEOLOG.

Ladislav Hejdánek:

Já vám to ukážu, já jsem mu to nechtěl... a on to bude chtít. Nedám. My jsme to hledali, já to hledal jako šílenec.

Heda Hejdánková:

Ne, počkej, já jsem to asi odnesla.

Ladislav Hejdánek:

A pak jsem zjistil, že to je tady pod oknem celou dobu. Asi půl druhého roku to tady je. Zvláštní je, že zároveň vedle toho je Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu a tak dále a je to u toho. Proč to tam někdo dal dohromady? Ale to k tobě nepatří.

Ivan Chvatík:

Tak to asi ti přinesli ti hoši, co jsou tam spatřováni, ne?

Ladislav Hejdánek:

Nepřinesli. Právě že my jsme velice chtěli, aby něco přinesli. Když chtěli ode mě něco, tak jsme to chtěli taky, ženská tady byla dvakrát nebo třikrát. Ale tak je to takovéto ministerstvo vnitra. Nemusíš vstávat. Je to akce IDEOLOG, zpráva o výsledku studia. Štěpán Hejný podepsán, všechno s razítky a tak dále. A krásné je, že je tam: „Protože za nynějšího stavu dokumentace by nebylo možno odůvodnit zahájení trestního stíhání, bude nutno provést doporučená opatření, zřejmě odposlechy, poté oficiální materiály znovu posoudit a dle jejich závažnosti...“ A to je prostě 1968, 19. ledna.

Ivan Chvatík:

1968, 19. ledna. Tak to byla nejistota ohledně toho, co tedy bude potom. To je jiný převrat.

Heda Hejdánková:

Ne, ale tam jsou právě z dřívějšíka. A je to tedy na Jirku Němce taky.

Ladislav Hejdánek:

A mám tady taky, to nebudu už, a jsou to různé věci, tady přílohy.

Heda Hejdánková:

Ale zprávy z toho Ústavu epidemiologického o Lád'ově činnosti tam.

Ladislav Hejdánek:

ZV ROH, ano. „Doktor Hejdánek jako kulturní referent **ZV** ROH pořádá na pracovišti různé přednášky a zajišťuje na ně referenty. Byly získány poznatky o tom, že zejména přednášky spisovatelů Vaculíka, Klímy, Klimenta, Loewensteina byly v podstatě zaměřeny proti našemu státnímu zřízení a v tomto duchu že se někdy nesla i diskuse.“

Ivan Chvatík:

A to je taky leden 1968?

Ladislav Hejdánek:

Taky 1968. „Doktor Hejdánek sám k této věci vyslechnut nebyl. Vyšetřovatel vyslechl celkem sedm Hejdánkových spoluzaměstnanců.“ Mně se ohlásilo, že bylo vyslýcháno dvanáct.

Ivan Chvatík:

A všichni ti to nahlásili?

Ladislav Hejdánek:

Všichni mně to nahlásili.

Ivan Chvatík:

Tak to je hezké.

Ladislav Hejdánek:

Kromě jednoho, který zřejmě byl stálý, ten u toho ale nebyl, protože to byl vrátný, bývalý policajt, a ten samozřejmě u přednášky nebyl, takže to všechno znal jenom, jak ti druzí kecali. A nikdo k tomu nic.

Aleš Havlíček:

Ono to může být zajímavé. Kdyby, Ivane, oni to věděli tehdy s těmi knihami, tak by se to týkalo... tak by to přešlo na celou tu vlastně výrobní linku, nejenom tedy na to.

Ivan Chvatík:

No právě! Myslíš s těmi knihami samizdatovými, co jsme dělali?

Aleš Havlíček:

Rozumíš? Protože Ivan zajišťoval vlastně tištění toho a já jsem to potom vozil a nechával jsem to vázat. A o té vazárně nikdo nevěděl. To byl u nás za rohem opilec, tam byla nějaká malá tiskárna s řezačkou, kde on to dělal. A jinak to nikdo nevěděl. Jediný, kdo tam kdysi se mnou byl, byl Neubauer, který si chtěl nechat svázat knihy, které měl a rozpadaly se mu a tak dále. A jinak tam vlastně nikdo nebyl.

Ladislav Hejdánek:

Je to záhada.

Aleš Havlíček:

Je, ano.

Ladislav Hejdánek:

Zřejmě prostě oni moc schopní nebyli.

Ivan Chvatík:

Ne, nebyli.

Ladislav Hejránek:

Byli taky líní.

Ivan Chvatík:

Vždyť ale víš, jak to bylo. Já jsem to dělal na ministerstvu financí, ty kopie. Pak jsem nechal tedy opravdu potom v 90. letech těm hochům, co dělali tyhle věci, kontrolovali to StB potom, ten Schovánek – a jak se jmenoval ten druhý? – tak jsem jim říkal, ať mi ho tedy dodatečně zkontrolují, jestli tedy třeba to chtěli vědět, co se tam dělá, tak jakoby mi to dovolili. Ne, ten nikdy nic neřekl, byl naprosto bez jakýchkoliv dokumentů u toho StB, prostě to se neprošvihlo.

Aleš Havlíček:

Ale ještě ti řeknu jednu věc. Třeba takový...

Ladislav Hejránek:

Nebo jestli někdo tedy prostě si neřekl: „Tak ale ten Patočka přece by se měl zachovat.“

Aleš Havlíček:

Ne, ne, ne, ne, ne. Tam se dělá všechno možné.

Ivan Chvatík:

Ale prosím tě, já jsem tam dělal všechno.

Aleš Havlíček

Vždyť se tam i ty tvoje věci kopírovaly.

Ivan Chvatík:

Já jsem tam dělal všechno včetně pak *Lidových novin* a **chartovních** materiálů.

Ladislav Hejránek:

Dobře, to bylo až ke konci, pak už na to všichni kašlali.

Ivan Chvatík:

Dobře, ale tak to fungovalo od roku 1978 až do konce. To je nepochopitelné, že?

Ladislav Hejránek:

To je nepochopitelné.

Aleš Havlíček:

Hele, ale ještě ti řeknu jednu věc. Oni vždycky měli jenom nějaké věci, které chtěli řešit. A mně to vlastně ti kluci, co dělají v ÚSTRu, tak mně to říkal ten Bierhanzl, co tam je, procházel si Dobru Zborníka. Dobra Zborník, vlastně ten točil pro Knížáka kdysi nějaké věci a nám v těch letech osmdesátých dodával ten materiál, na který jsme točili filmy, a pak ho nechával na Barrandově vyvolávat, protože to byl Eastman, a ten se nikde jinde vyvolat nedal. A Dobra Zborník potom na začátku 90. let spáchal sebevraždu, mimo jiné že byl vedený vlastně v seznamu. A Bierhanzl to prošel a zjistil, co tam vlastně od něj bylo, a to se všechno vlastně týkalo Knížáka. Je zajímavé Knížák v té době. A Dobra tam nikde nic neřekne o tom, že nám nechával ty filmy vyvolávat atd. Tak asi vždycky oni měli jasný úkol, a nějaká aktivita, že by ho nutili k tomu a sledovali, že se stýká s tím či oním, nevím.

Heda Hejdánková:

Tak my tady máme ještě svazek Hebe Kohlbruggové, který nám přinesl jeden Holanďan, okopírovaný. A tam jsou jasné věci z odposlechů u nás někdy z 60. let, začátku 60. let. A to jsme vůbec netušili, že by to bylo myslitelné.

Aleš Havlíček:

Je to opravdu někdy nepochopitelné (smích), co si vybírali, co je zajímalo.

Ladislav Hejdánek:

Pravda je, že ty zprávy z NDR jsou, že tam to bylo daleko důkladnější. Tady zejména ti mladší pak už na to kašlali.

Heda Hejdánková:

Tak ten šílenec, co k nám chodil, ten...

Ladislav Hejdánek:

Beran

Heda Hejdánková:

Beran.

Aleš Havlíček:

Beran, ano.

Ladislav Hejdánek:

Údajný Beran.

Heda Hejdánková:

Údajný Beran, pak Beneš po 90. roce, Beneš.

Aleš Havlíček:

On se jmenoval Beneš potom?

Ladislav Hejdánek:

Jo, Beneš. (smích)

Heda Hejdánková:

On přišel k nám.

Aleš Havlíček:

Jo, přišel?

Ladislav Hejdánek:

Jo, přišel.

Aleš Havlíček:

A to jako se chtěl omluvit, nebo?

Ladislav Hejdánek:

A chtěl, abych ho doporučil.

Heda Hejdánková:

Chtěl od Ládi potvrdit, že se k němu choval slušně. A on se skutečně k Lád'ovi choval slušně relativně. Ne ke každému. Ale třeba Kozlík po pohřbu Patočkově, když jsme odcházeli, to Lád'a byl zadržený a Beran už byl někde jinde, už se o tohle nestaral, už povýšil nějak, a přišel za Kozlíkem.

Ladislav Hejdánek:

Potkal se.

Heda Hejdánková:

Potkal se tam s Kozlíkem a říká mu: „A co dělá pan doktor?“ A Kozlík mu řekl: „Představte si, oni mu ty svině komunistické vzaly ten důchod.“ (smích) A on jenom takhle na něj prstíčkem zahrozil. (smích)

Ladislav Hejdánek:

(smích) Tohle někomu řekni a on řekne: „To byla sranda celé.“ Prostě bylo to různé.

Heda Hejdánková:

On byl komediant, ten Beran, on prostě to hrál, všechno to hrál. Vždycky jakou měl roli, tak tu sehrál.

Aleš Havlíček:

Několikrát jsem si říkal, že zajedu do Pardubic.

Ladislav Hejdánek:

Já jsem to hned odvrhl. (smích)

Aleš Havlíček:

A pak jsem na to vždycky zapomněl a tak dál. (smích)

Ladislav Hejdánek:

Ale já to odvrhl. Prostě teď já jsem zvědavý, jestli by se dalo něco. Například tohle kde se vzalo? Jestli by se to našlo. Například já mám pořád takovou myšlenku, takováto věc, že třeba je to zrušené.

Aleš Havlíček:

Tak proč tím nepověříš Martinu? Vždyť tam ty kluky zná, tak když to dáme Vodrážkovi, tak ten ve své aktivitě (smích), ten to určitě najde. (smích)

Ladislav Hejdánek:

Já možná... já jim to do ruky nedám. Já bych to nerad...

Aleš Havlíček:

Ne, vždyť můžeš dát kopii jenom. A oni si podle čísel a tak dále... oni víc nepotřebují.

Ladislav Hejdánek:

Já jsem začal dělat kopie. A některé jsou tak špatné, že nevím, jak to udělat, aby to přece jenom nebylo ještě horší.

Heda Hejdánková:

Zase Hebe tady bude teď.

Aleš Havlíček:

Kdo?

Heda Hejdánková:

Hebe.

Ladislav Hejdánek:

Kohlbrügge.

Heda Hejdánková:

Přijede sem oslavit své narozeniny dodatečně.

Aleš Havlíček

A kolik?

Ladislav Hejdánek:

Sto.

Heda Hejdánková:

Sto.

Aleš Havlíček:

Sto? (smích)

Ivan Chvatík:

Právě jsem se chtěl zeptat.

Aleš Havlíček:

To je neskutečné. (smích)

Ladislav Hejdánek:

(smích) To je neuvěřitelné. A ještě přijede, rozumíš? (smích) A zřejmě pojede taky do Rumunska a já nevím kam ještě.

Heda Hejdánková:

Ne do Rumunska, ona řekla NDR, tam už byla. Nejdřív to slavila v Holandsku, ona je měla někdy v dubnu, potom jela do Německa, tam se sešla s přáteli, a teď přijede sem.

Ivan Chvatík:

Přijede autem a bude sama řídit. (smích)

Heda Hejdánková:

Ne, to ne. On se o ni stará...

Ladislav Hejdánek:

Ale tehdy skutečně řídila, ona jezdila s tím malým broukem.

Heda Hejdánková:

Tak v těch zprávách o ní, tam se mluví o schůzkách u nás, kde mají vedle podrobně vypsané, co se tam mluvilo. A tam jsou tedy výroky Lád'ovy (smích) hojně citované, a to takové, které si těžko vymysleli, to byly jednoznačně jeho výrazy někdy dost.

Aleš Havlíček:

Takže to znamená, že už v 60. letech jste měli odposlech?

Heda Hejdánková:

Ano.

Ladislav Hejdánek:

Ano. To nás vůbec nenapadlo. Pak jsme o tom začali uvažovat. Když Rusové přišli, tak my jsme byli zrovna na cestě z NDR do Prahy, byli jsme tam v Harzu, Heda měla poprvé a naposledy dovolenou za život.

Heda Hejdánková:

Skončilo to pádem. (smích)

Ladislav Hejdánek:

Byli jsme tam i s holkami všemi. A vraceli jsme se tu noc, kdy nás okupovali. A my jsme... o čem jsme to mluvili?

Aleš Havlíček:

Teď? O odposleších.

Ladislav Hejdánek:

O odposleších, jo. Vidíš, tak já jsem zapomněl, proč jsem to...

Aleš Havlíček:

V těch 60. letech že už jste měli odposlech.

Ladislav Hejdánek:

Jo, jo. Takže jsme přijeli, druhý den přišel Tomáš Růžička a říká: „Hele, tady nemůžeš zůstat. Pojd', u nás je volno, rodina je celá pryč, jsem tam jenom já, tak budeš u nás.“ Já jsem říkal: „Blbost!“ A dělal jsem vopičky všelijaké. A nakonec jsem tam byl. A Tomáš neřekl, proč. A pak jsem od někoho slyšel, to bys mohl vědět ty, nebo teď to musím nechat Martinu zjistit, údajně byl nějaký seznam lidí, kteří mají být zatčení.

Ivan Chvatík:

To tak bývá.

Aleš Havlíček:

(smích) Vidíš to, to tak bývá. (smích)

Ivan Chvatík:

Když se jede s armádami někam, tak to tak vždycky bylo, ne?

Ladislav Hejdánek:

Že prostě jenom se nepodařila ta vláda nová, takže nějak byly zmatky a takže z toho nějak sešlo, a že na tom seznamu jsem já byl.

Ivan Chvatík:

Tak to je docela dobře možné.

Ladislav Hejdánek:

To je možné. Tady v tom na jednom se píše, že patřím mezi špičku opozice. Takže když si to mysleli, tak možná by to mělo být.

Aleš Havlíček:

A toto je všechno tedy z osmašedesátého, nic pozdějšího?

Ladislav Hejdánek:

Ne.

Aleš Havlíček:

Tady to? Nebo jak?

Ladislav Hejdánek:

Není to pozdější.

Aleš Havlíček:

No ne, ale tak, ano. (smích) Já jsem čekal odpověď „ano“. (smích)

Ladislav Hejdánek:

Šedesát sedm je tedy taky něco. Prostě jsou to staré věci. A opravdu tedy tam...

Heda Hejdánková:

Nejkrásnější je, že ten spis té Hebe, kde se tedy hodně mluví, co bylo u nás a tak, tak tam jsou takové věci, jako od kdy do kdy u nás byla, o čem se mluvilo a tak. A nejkrásnější, a to mě vždycky dožralo, že tam prostě napíšu: „Paní Hejdánková se pochlubila orgánu.“ (smích) A já jsem říkala: „Vždyť já jsem nějakému orgánu něco vykládala?“ (smích) „To bych chtěla vidět tedy.“ (smích) A přitom to byly věci, které jednak bych neřekla a jednak nesmyslné, abych je říkala. Ale oni potřebovali tam v té zprávě mít, odkud to má.

Ladislav Hejdánek:

... odkud to mají. Nemůžou napsat, že to je odposlech.

Heda Hejdánková:

A nemohli napsat odposlech. Ale pak na jednom...

Ivan Chvatík:

Jo, takhle, aha.

–00011–

Heda Hejdánková:

... místě tam bylo, že bude třeba zajistit, aby dotyčný přišel k nám a s využitím technického zázemí a tak, nějaká takováto poznámka. Čili bylo jasné, že ty odposlechy jsou.

Ladislav Hejdánek:

Ten Patočka upadl do zapomenutí nějak. Tak co ještě s Patočkou? Tak ještě tu poslední dobu. Tak my jsme tohle, myslím, že – já jsem to sice napsal už, ale to by tam mohlo být – že já jsem u toho vlastně, když se dával dohromady ten první text chartistický, to první prohlášení, tak já u toho nebyl. Já jsem to podepsal už hotové. Věděl jsem o tom, že se to chystá někdy počátkem prosince. U nás byl Jirka s Vaškem Havlem, seděli jsme v koupelně a oni mi to říkali, co se chystá, a já jsem právě jim tam při tom říkal, že to by bylo dobré to opřít o tu novou ratifikaci, ta byla čerstvá několik měsíců předtím.

Ivan Chvatík:

To tam ještě nebylo?

Ladislav Hejdánek:

To ještě nebylo.

Ivan Chvatík:

To tam ještě neměli, jo? To opření o tu ratifikaci?

Ladislav Hejdánek:

Neměli.

Heda Hejdánková:

Ne.

Ivan Chvatík:

Ne, ne, teď se bavíme o tom ještě...

Ladislav Hejdánek:

To nebylo. To se teprve o tom... to ne.

Aleš Havlíček:

To se připravovalo, Ivane.

Heda Hejdánková:

To se připravovalo.

Ladislav Hejdánek:

Prostě Vašek o tom nic nevěděl. Takže já nevím, co tam bylo.

Ivan Chvatík:

Říkáš na začátku prosince.

Ladislav Hejdánek:

Začátek prosince, to tam Vašek prostě neznal.

Ivan Chvatík:

To tam ještě nebylo, jo? Aha.

Ladislav Hejdánek:

Já jsem Vaškovi dal jednak nahrávku z našeho rozhlasu, kde se na kazetě říkalo, že jsme to ratifikovali, což bylo někdy koncem jara, začátkem léta, tak nějak. A za druhé jsem mu dal tu „112“. Jednou jsem dokonce řekl „dvoustovku“ a oni to všechno tam pak rozmnožili, že to je darmo mluvit. A on to ani jedno neměl a neznal. A odnesl si to. A sebrali mu to, když je všechny sebrali, jak jeli s tím Vaculíkem ještě a tak dále, jak jeli potom na to ministerstvo to odevzdat, tak mu to sebrali. Takže Vašek pak říkal, že mi to nemůže vrátit, protože mu to sebrali. Takže on v té době to vlastně nevěděl, netušil. Ani Jirka o tom nic nevěděl. Čili jsem to říkal já. To neznamená, že jsem byl já, který to vymyslel. To mohl někdo vymyslet ještě jiný. Ale oni většinou to moc nesledovali, takže fakt je, že známé to moc nebylo. Já jsem to sledoval jak ohař, když se o tom začalo mluvit, a že to ratifikujeme a tak dále. Koneckonců my jsme to sledovali od 68. roku všechno. Já byl v té Ludvíkově, údajně se říká, té společnosti, ne Společnosti pro lidská práva, ale jak se to jmenovalo? Společnost pro lidská práva, nebo? Společnost? Nebo spolek? Ne, Společnost pro lidská práva. Tak jsem byl v tom, s Jirkou Němcem jsme byli v ústředním výboru.

Ivan Chvatík:

Počkej, a Ludvíkově? Jakého?

Ladislav Hejdánek:

Ludvík byl hudební skladatel, který se pokusil v 68. roce nejenom založit tuto společnost, která vlastně nebyla nikdy schválena, ale dokonce už byl připravený první výtisk týdeníku, který měl vycházet, dával to dohromady jeden novinář vyhozený předtím. Jak se jmenoval? Emil Ludvík. Píše se Ludvík jako české slovo, jako Ludvík Vaculík, takže Ludvík. A je to hudební skladatel. Hlavně si vydělával tím, že psal k filmům hudbu. A tento muž chtěl zúročit tu svou aktivitu tím, že dostane nějaké prebendy po devadesátém, tedy po devětaosmdesátém, a nějak nikdo už o něj neměl zájem. Tak asi jako o nás. Takže prostě my jsme to znali. Dokonce tato společnost vydala jeden svazek, jednu knížku, tj. ta lidská práva, takže to vyšlo tenkrát dvakrát, jednak to vydal Ludvík a jednak to vydala Mladá fronta. Lidská práva vyšla tenkrát dvakrát, ty dokumenty tedy. Nebo to nebyly dokumenty, to byla ještě nějaká ta první deklarace o lidských právech z toho 45. nebo 46. roku, nějak tak to bylo vydané. Tak ale ještě k tomu Patočkovi. Tak my jsme za Patočkou párkrát zašli, poněvadž jsme se báli, aby nějak nezůstal... to je taková zkušenost, když člověk má nějaký malér, tak že takřka nikdo nepřijde, takže to bylo v padesátých letech běžné, že pak se ti lidé vyhýbali i při potkání na ulici. Už po tom osmašedesátém, respektive sedmdesátém už to bylo jinak. Heda říká, že když jsem byl zavřený, tak že najednou se objevil náš starý známý, s kterým jsme se znali z doby krátce po válce z Akademické Ymky, a přišel a ptal se: „Jak jste na tom s prachy?“ Tak jako já že mám, kdyby bylo potřeba, tak... A přišel domů, přišel, to už v těch 50. letech nebylo možné. Takže jsme zašli párkrát za Patočkou. Jednou jsme tam byli s Hedou a vzali jsme Tomáše Růžičku, protože jsme chtěli Patočkovi ukázat, to bylo na žádost Patočky, že Tomáše vyrazili z Akademie, protože – já to teď prozradím všecho najednou – Balabán prostě podepsal v dobré víře, že kdyby to dal k podpisu Růžičkovi, tak že Růžička určitě to podepíše, tak ho podepsal za něj. Balabán, takový dobrodinec. Načež Růžičku vyhodili a Růžička nesebral tolik bezostyšnosti, aby řekl, že to nepodepsal. (smích)

Ivan Chvatík:

Co to bylo?

Ladislav Hejdánek:

To byla Charta.

Ivan Chvatík:

Jo, Chartu, aha, to teď nebylo jasné.

Ladislav Hejdánek:

Jo, promiň, já vždycky mluvím tak zmateně. Takže (smích) my jsme potom... Patočka nám vzkázal, že prostě s ním chce mluvit a chce se mu omluvit. A my jsme ho tam dovedli k Patočkovi (smích) a on nedal, nedopustil Tomáš, aby se Patočka omlouval, a říkal, že prostě se stalo, co se stalo, ale že stejně by to podepsal, takže to je jedno. A my jsme se s Hedou (smích) pak domlouvali a my prostě mu to dali podepsat dodatečně. (smích) Ale prostě je tam uvedený, je mezi těmi (smích) v seznamu uvedený jako první, mezi prvními. Přitom ho podepsal Balabán. (smích) Tak kvůli tomu pak jsme tam byli jednou ještě... s kým jsme tam byli? S Evou Stuchlíkovou, nebo? Heda by to věděla. S nějakou děvenkou jsme tam byli. Tedy ne děvenkou, tak vrstevnicí. A jednou jsem tam byl za Patočkou sám. On chtěl něco přinést, já mu to přinesl, ale ona to byla asi záminka. On mi pak líčil, že to bylo krátce po tom, co zavřeli Havla, čili to bylo velmi brzo, a on říkal, že se domlouvali. A jednou nám líčil, to bylo ještě předtím, nám líčil, jak byl vyslýcháný. A já byl krátce, dva dni potom, co nám to vyličil, tak jsem byl předvolaný do Legerky, kde mi dávali přesně totéž, tytéž informace, tytéž otázky, a já jsem byl na to připravený od Patočky. To byla nádhra. Takže to bylo

první. U toho někdo ještě byl. To bylo jaksi takové dání na vědomí, že to je proti všemu a že se to prostě zakazuje, nemůže se to. A Patočka na nich chtěl, aby mu to dali písemně. A oni mu to nedali. Tak já to chtěl taky. Jsem zvědavý, jestli si to dali dohromady. Dva dni potom v Legerce – s Patočkou někde jinde, na Břevnově – mě zavolali na Legerku a já to na nich chtěl, tak ať mi to dají písemně, přesně podle kterého paragrafu, a že chci, aby tam byl podpis čitelný anebo napsaný vedle toho a razítko, a že pak jsem ochoten. To bylo zase ještě jiné, to jsem to opakoval potom, když chtěli, že mám přestat s těmi semináři. Ale tak tohle bylo takhle. Takže asi třikrát jsem byl u Patočky nebo čtyřikrát. A jednou, to jsem tam byl sám u něj, a to mně říkal, že se s Hájkem domluvili, že teď mu může přijít cokoli, že můžou zatknout ještě je a že prostě je potřeba se postarat o to, aby to neskončilo, takže každý mluvčí že musí mít aspoň dva nebo tři zástupce, kteří nastoupí, jakmile je zavřou. A Patočka se tak na mě koukl: „Tak byste měl být taky připravený, ne?“ A řekl to takhle jenom. Neřekl nic víc. A my jsme se o tom domluvili potom s Medkem, když Medek mi řekl: „Hele, mně Patočka řekl, abych to po něm vzal,“ tak jsem říkal: „Tak ty jsi byl ten druhý?“ On říkal: „Ty jsi byl taky?“ (smích) Prostě Medek na mě přišel, chtěl mě taky pověřit. A říká: „Hele, já jsem Patočkovi to slíbil.“ A já jsem nic nesliboval tedy. Já jsem se tvářil, jako že беру. A Medek řekl: „Já mu to slíbil. A teď já chci odjet. Já jsem si zažádal a asi to dostanu. Takže měl bys to vzít ty.“ Tak jsem mu říkal: „Hele, mně řekl Patočka taky něco takového, tak já...“ Jenomže pak jsme o tom dál už nemluvili a já to nikomu dál neřekl, protože ono to je jedno, jak se do toho člověk necpe. Za druhé tam prostě já jsem nebyl, když už se pak začalo o tom mluvit. Rozjel to vlastně celé Uhl, že řekl, že je nemyslitelné, aby prostě Chartu měl na starosti jeden člověk a komunista, jako Hájek, že prostě v tom se musí udělat pořádek. (smích) Tak jednoho krásného dne přišla Hanka, tedy Anna Marvanová, Andula Marvanová, a říkala, že by chtěli komunisti se se mnou setkat. Ona přišla jako za ně a pak mně tam řekla, kde se sejdeme, a tak mě tam dovedla. Bylo to někde na Žižkově. A já tam seděl, já tam skoro nikoho neznal, tedy podle jmen jo, ale osobně akorát Dienstbiera, ten se mně zapsal v paměti, protože tam mně začal vykládat, že přece jenom je potřeba teď nějakého toho zástupce a tak, ale že to musí být postava, já nevím, jak to formulovat, to by mně musela Heda pomoci, celostátně významná, tak jako říkal, to musí být celostátně významná postava, poněvadž jsme měli předního filosofa „jedničku“, bývalého ministra, Havla, slavného po celém světě, tak to musí být někdo, tak jsem kýval, že jo, že by to měl být někdo, a nevěděl jsem, to prostě bylo nejasné. A fakt je, že to vypadalo, že se jim nelíbím. Ale rozhodně jsem nedělal to, co dělali Francouzi, když chtěli být ve „věčných“, tak že museli obcházet ty již dosavadní „věčné“ a přesvědčovali je, tedy to bych nikdy neudělal. (smích) Takže takhle. A pak se to proláklo, že tedy mám být, a někdo se mě přišel zeptat, že tedy jestli to беру. A já jsem říkal: „Tak jestli je to domluvené, tak беру, samozřejmě.“ Mě spíš udivilo, že to vzala Marta, protože té to nařídil zřejmě Vašek. Vašek byl tehdy takový zdeptaný, že vlastně slíbil, že nebude pokračovat, a oni ho pustili, a teď...

–00012–

Ladislav Hejdánek:

Jemu se to zadřelo a teď chtěl pokračovat. Takže on taky potom, když Marta otěhotněla a byl to důvod, tedy vážný důvod, tedy ne fingovaný, že toho nechala, tak on ten zbytek za ni vzal. Takže skutečně Vašek... já jsem chvíli byl, několik týdnů, dva měsíce asi jsem byl jaksi spoluhlavčím nebo jsem spoluhlavčoval s Vaškem. Ale zase jsem utekl od Patočky. Tak prostě jsme takhle ještě několikrát tedy s Patočkou mluvili a pak samozřejmě už ne. A taky jsem se, když už potom se o mně mluvilo, tak jsem to taky nikomu neřekl. Takže takhle ses dověděl teď takové... já už jsem to pár lidem řekl, ale že ses dověděl vlastně věci, které jsem radši neříkal. Jako domáhat se toho, že tedy jsem takový ten Patočkův člověk a že tedy mám přednostní právo po něm to vzít, tak mě v životě nenapadlo. Pak byli taková mluvčí, kteří se o to drali.

Ivan Chvatík:

Prosím tě!

Ladislav Hejdánek:

Ale to už bylo pozdě.

Ivan Chvatík:

Jak pozdě? Hodně pozdě?

Ladislav Hejdánek:

Mnohem později. To bylo později. To bylo mnohem později. Ale třeba já jsem chtěl za sebe Kozlíka. Ne, promiňte, Kozlík byl... já jsem chtěl Miloše Rejchrtu.

Aleš Havlíček:

Koho jsi říkal?

Ladislav Hejdánek:

Miloše Rejchrtu.

Ivan Chvatík:

Jo, Miloše.

Ladislav Hejdánek:

Já mluvím bez těch zubů blbě.

Ivan Chvatík:

A Miloš byl někdy, ne?

Aleš Havlíček:

Já si taky myslím, že byl.

Ladislav Hejdánek:

Jo, ale on to odmítl, říkal, že na to není ještě připravený, takže pak tam šel tedy Benda. A Miloš to udělal podobně, tedy jako vlastně já, když to nikdo nechtěl, protože byli zavření mluvčí (smích) a třetí mluvčí byla inzultovaná a pak se rozhodla emigrovat, tak když tam nikdo nechtěl, tak to vzal Miloš Rejchrt. Čili to byla doba, kdy ještě to nikdo nechtěl. Pak už tedy někteří lidi s tím kalkulovali trošku.

Aleš Havlíček:

Dobře. Ivane, vypínám tedy. Nebo ještě?

Ivan Chvatík:

Tak jestli už...

Ladislav Hejdánek:

Už jsem došel.

Aleš Havlíček:

Už jsi unavený.

–00013–

Ladislav Hejdánek:

(smích) Protože den předtím měla být Patočkova schůzka s těmi psychouši.

Ivan Chvatík:

Ten seminář, tam jsi byl.

Ladislav Hejdánek:

Tam jsem byl.

Ivan Chvatík:

Tam tě odvezli.

Ladislav Hejdánek:

Odtamtud mě odvezli.

Ivan Chvatík:

To si pamatuji, ano.

Ladislav Hejdánek:

A tam taky je jedna taková věc, že jak nebyl zájem, prostě odvezli mě. A teď já tam byl takový trošku zpupný při tom výslechu a oni se dožrali a zavolali někoho, někomu telefonem, ten přišel a řval od samých dveří. A teď přišel, že ze mě budou cucký. A teď přišel až ke mně, já jsem tak pořád čekal a říkám: „A který vy jste? Jak vy se jmenujete? Máte nějaký průkaz?“ A byl jsem na jejich půdě. A on se strašně rozčílil. Tak já jsem udělal: „Nedotýkejte se mě,“ zařval jsem jak býk. A on schlípnul, koukl se na ně a zas odešel. A pokračování bylo, že tedy mě tam odvezli. Já jsem byl v cele zároveň se slavným ekonomem, byl ministr taky a jeho manželka byla očařka, slavná očařka. Kadlec. Takže jsme tam byli čtyři a ještě jeden známý tam byl nějaký a jeden neznámý, to byl fízl, to se poznalo. A ten jeden neznámý, já si nemůžu vzpomenout, kdo to byl, ale tak už jsme se odněkud znali, takže jsme... a byli jsme tam pohromadě. A v noci, když jsme leželi na dvou štrozocích, takových širokých štrozocích, ale ne moc, po dvou, bylo to takhle k sobě, taková větší místnost byla to, že to bylo možné, tak nás probudili v noci a dali nám tam pátého. My jsme byli rozespali, takže jsme na to kašlali, řekli jsme: „Tak vítej, vítej, pojd' sem.“ A nechali jsme ho spát na té škvíře. (smích) A kdo to byl? Václav Černý. (smích) Ještě na oku měl ten obvaz, poněvadž byl krátce po operaci. Tak jsme se až domluvili ráno. A když byl pohřeb, tak nevím, na čí návrh, asi Kadlecův, že bychom měli vzpomenout Patočky. A Černý se toho chopil naprosto svým způsobem, že říkal, že jo, že s Patočkou vždycky byly srandy a tak a že jednou Patočka byl takový změkklý, když ho poslali, když ho dělnická třída poslala, a teď nevím, jestli jsem to řekl já, nebo on, protože já to znal, takže nevím, ale pak už jsme o tom tak mluvili, že dělnická třída ho poslala do lázní, tak že byl v lázních a že tam – to zas budu potřebovat Hedu, aby řekla jméno – že tam Patočka dováděl s nějakou herečkou a že... Jak se jmenovala manželka Patočkova?

Ivan Chvatík:

Helena.

Ladislav Hejdánek:

Helena... že Helena to musela jít dát do pořádku, že tam musela přijet.

Ivan Chvatík:

To byla Miluška Holubová.

Ladislav Hejdánek:

Která to říkala?

Ivan Chvatík:

Tam s ním byla.

Aleš Havlíček:

Ne, s ní tam měl být.

Ivan Chvatík:

To bylo s Miluškou Holubovou.

Aleš Havlíček:

Ona to píše v těch pamětech.

Ivan Chvatík:

A Helena zorganizovala, že tam přijeli za nimi a nějak tam našli její župan u něho, nebo já nevím, něco takového.

Ladislav Hejdánek:

Jo takhle!

Ivan Chvatík:

Urbánek tenkrát je tam vezl, nebo Palouš, nebo kdo. Urbánek to má v pamětech.

Ladislav Hejdánek:

Tak my jsme to vyluštili s Hedou, tedy za její pomoci, ona je iniciativní v této věci, já je neznám, tak prostě myslela, že šlo o nějakou herečku.

Ivan Chvatík:

Ne.

Ladislav Hejdánek:

Tak to byla Milu, jo?

Ivan Chvatík:

To byla Miluška, ano.

Ladislav Hejdánek:

Aha.

Ivan Chvatík:

A Urbánek to má popsané v nějakých těch svých pamětech. A já jsem to četl v samizdatovém provedení, a já to v těch tištěných knihách nemůžu najít.

Ladislav Hejdánek:

Nemáš. To Vaculík, oni všichni místo aby vydali věci, jak to bylo, tak oni to upravují.

Ivan Chvatík:

A já jsem si to nepoznamenal, kde jsem to tam našel. A pak jsem to hledal v těch tištěných. Já to budu muset ještě znovu celé prohledat.

Aleš Havlíček:

Ale ta Holubová to tam má přece.

Ivan Chvatík:

Holubová to tam má, dobře, ale Urbánek to tam má.

Ladislav Hejdánek:

Tak Gruntík to určitě má, Gruntík to má někde. Nebo ty myslíš, že sám to máš někde, ten původní?

Ivan Chvatík:

Ale jo. Tak já jsem to všechno dal Gruntorádovi, ty samizdaty, takže to se neztratilo.

Ladislav Hejdánek:

Tak to by se dalo.

Ivan Chvatík:

Ale je toho strašných stránek.

Ladislav Hejdánek:

Jenže ta věc nestojí za to.

Ivan Chvatík:

No právě.

Ladislav Hejdánek:

Za tu námahu. To já jsem taky to nehledal, jak to bylo původně, jenom vím, že to je jinak.

Ivan Chvatík:

Prosím tě, ale ten Černý, tak on potom těsně za půl roku vydal samizdatově...

Ladislav Hejdánek:

Venku, ano.

Ivan Chvatík:

Ne venku, tady vydal.

Ladislav Hejdánek:

Tady? Tady to vyšlo?

Ivan Chvatík:

Tady vydal přece tu kritiku Patočky za ty dvě studie o Masarykovi.

Ladislav Hejdánek:

Jo?

Ivan Chvatík:

To si nevybavuješ?

Ladislav Hejdánek:

To já vůbec neznám. Ne. Nejenom že si to nevybavuji, já vůbec o tom nevím, že Černý to napsal. A nikdy jsem to neměl v ruce.

Ivan Chvatík:

To je ale zvláštní, protože to bylo naprosto skandální.

Ladislav Hejdánek:

Jo?

Ivan Chvatík:

On prostě si počkal, až ten Patočka je umřelý, a pak ho tam strašně strhal, ale naprosto nehorázně a nevhodně. Já jsem tenkrát to dostal a měl jsem zrovna chřipku nebo co, ležel jsem v posteli a četl jsem to.

Ladislav Hejdánek:

A dostal jsi horečku. (smích)

Ivan Chvatík:

Dostal jsem horečku z toho. (smích)

Aleš Havlíček

Hele, omlouvám se, Ivane, ale končí baterka.

–00014–

Ladislav Hejdánek:

To bude práce.

Ivan Chvatík:

Tak toho není zas tolik, to někdo udělá. My ještě nemáme sekundární literaturu.

Ladislav Hejdánek:

Digitalizované to nemáte?

Ivan Chvatík:

Sekundární ještě ne, jenom primární. Nemáme peníze. Pořád vymýšlíme peníze.

Ladislav Hejdánek:

Vždyť já taky teď jsem někde to zmínil, to asi nevíš, ale nevím kde, jsem zmínil, prostě a dobře, naštěstí ten ústav byl zřízen v době příznivé, ale ta doba příznivá už je takřka v čudu, a je otázka, jestli to s tím Patočkou a s tím vydáváním nedopadne jako s Komenským, Husem a s kým ještě, že se to prostě doteď nedodělá, s Masarykem.

Ivan Chvatík:

To nepřipustíme.

Ladislav Hejdánek:

Tak to jsem zvědavý, jak budete donucovat nějakou blbou vládu, která se tady ustaví, notabene jestli bude nacionalistická nebo něco takového, která to bude chtít, a tak dále.

Ivan Chvatík:

Ano, máš naprostou pravdu. Je to špatné tady teď.

Ladislav Hejdánek:

To je jedna vláda blbější než druhá. To je prostě...

Aleš Havlíček:

Jedna lepší než druhá. (smích)

Ladislav Hejdánek:

Ano, ale musel bych tam napsat „i“, aby každý věděl, a teď to znamená něco jiného, „i“, tak to bych musel „ir“. Je to bída.

(pauza)

Ladislav Hejdánek:

Ale je to taková zvláštní věc, jednak to, že jsem měl tolik času, věděl předem, že chceš přijet nebo že chcete přijet, ale také z jiných důvodů, protože jsem teď... proto jsem si všiml toho, že nemám ten třetí svazek, poněvadž jsem najednou zjišťoval, já pořád pracuji s těmi tvými, s těmi modrými velkými, a chtěl jsem přesnou nějakou tu, poněvadž to je vždycky těžké říct, který rok a tak. Takže jsem se v tom hrabal. A tak jsem si uvědomoval, to jsem říkal Alešovi taky, že je to zvláštní, že tady vlastně se nikdo nezabývá nebo já nevím, že by se někdo zabýval nějak vážněji Jaspersem. A Patočka ho po válce strašně četl. A je celá řada věcí, které svědčí o tom, že jednak už za války četl Patočka to, co vydal Jaspers v Holandsku, když nesměl přednášet, natož tisknout v Německu, a jel tam do toho Holandska, měl tam nějaké přednášky a tu *Existenzphilosophie* vlastně [správně: *Vernunft und Existenz*, pozn. red.]. To je jedna věc. A že Patočka se tím za války zabýval, a zejména po válce že velmi rychle dostal do ruky některé věci a reaguje na to. On nějak reaguje, aniž by ho příliš uváděl. Tak jsem si říkal – jsou doklady, že Patočka toho Jasperse četl a zároveň o něm nepsal. Tak jsem začal hledat ve fenomenologických spisech, jestli tam náhodou něco... A teď jsem říkal, najednou jsem přišel na to, že na internetu je ten třetí svazek. Tak jsem se z toho celý pomátl, že to nemám, a on ještě není. Tak zřejmě je ohlášený, že bude, nebo tak nějak.

Ivan Chvatík:

Ano.

Aleš Havlíček:

Ano.

Ladislav Hejdánek:

Ale byl tam uvedený. Takže bylo by zajímavé zjistit tohle nějak. Někdo by se měl zabývat tím, jaké jsou doklady, jestli jsou vůbec nějaké doklady toho, co Patočka měl vlastně v ruce. S tím Heideggerem je to evidentní. Tak například to, že jsme četli *Vom Wesen der Wahrheit*. Patočka to dostal velice rychle do ruky. Možná, tedy ty říkáš, je možné, že to znal už zpřed války.

Ivan Chvatík:

Určitě to nepochybně znal.

Ladislav Hejdánek:

Že dostal od někoho kopii nějakou.

Ivan Chvatík:

To znal z toho 33. roku, protože ta kopie je semestr z jednatřicátého.

Ladislav Hejdánek:

A měl to Patočka ve svých papírech, jo?

Ivan Chvatík:

Jistě, to máme, ano.

Ladislav Hejdánek:

Takže to je naprosto evidentní, že to četl.

Ivan Chvatík:

Jistě.

Ladislav Hejdánek:

Takže on si to vlastně jenom připomínal, když to s námi dělal. Vlastně on to znal už.

Ivan Chvatík:

Počkej, to je složitější. On si to znovu začal uvědomovat, protože tenkrát tomu asi moc nerozuměl. Tenkrát to bylo ještě tak trochu nad jeho chápání.

Ladislav Hejdánek:

Jo, to ještě nebyl ani pořádně husserlián.

Ivan Chvatík:

On ho tam Fink povinně hodil k Heideggerovi, ale myslím si, že to bylo trošičku nad jeho chápání tenkrát. Já si totiž dokonce myslím, že on v těch válečných letech... to, co teď je v tom svazku *Fenomenologie III/1*, tak to jsou ty takzvané „strahovské rukopisy“, ty velké, a to je opravdu začátek nebo velký kus knihy, kterou chtěl napsat, není to tedy celé, je to tak po kouskách. A připadá mi, když to teď už po patnácté čtu, že to je vlastně takový pokus udělat něco jako ten Heidegger, jenomže jinak, a že on prostě toho Heideggera nechtěl přijmout, ale zároveň chtěl něco podobného udělat, takže on se k tomu pořád vracel, protože jinak není pochopitelné, proč by třeba s námi blbli v roce 1973, 1974, 1975 četl znovu *Sein und Zeit* takovým podrobným způsobem s tak šilným zaujetím. To není jinak pochopitelné, než že je pořád se s tím Heideggerem potřeba konfrontovat. A když občas měl... jednou měl narozeniny a říká, my jsme přinesli nějaké, já nevím, nějaké víno nebo co, ne, on měl koňak od Biemela, měl od Biemela koňak, ano, a tak nám... neměl to do čeho nalít, tak nám to nalil do těch kelímků od jogurtů, které tam měl umyté, a že si přečteme něco noblesního. A vyndal *Das Ding*. A teď to četl, ale nic k tomu pořádného neřekl skoro. Čili on se s tím pořád nemohl ještě vyrovnat.

Ladislav Hejdánek:

Ano. On si to připomínal.

Ivan Chvatík:

Takže ten Patočka s tím Heideggerem to měl opravdu těžké. Ale na druhé straně v těch *Kacířských esejích* občas má narážky a citace velice jasné a správné a z pozdního Heideggera.

Ladislav Hejdánek:

Jsou místa, kde dával Heideggerovi výslovně za pravdu proti Husserlovi.

Ivan Chvatík:

Jistě, ano.

Ladislav Hejdánek:

Od Husserla se taky mnohokrát distancuje.

Ivan Chvatík:

To jo.

Ladislav Hejdánek:

Protože on měl důvody. A zase ten Heidegger mu zcela nevyhovoval jako alternativa, takže on to chtěl po svém. To dává rozum.

Ivan Chvatík:

Ano, to taky dává.

Ladislav Hejdánek:

Tak to tak asi bylo. A bohužel ty životní okolnosti byly takové, že on jednak se cítil zavázán Husserlovi, že má tu fenomenologii zase nějak uvést do rodné vlasti (smích), a teď se mu to v tom ústavu nedařilo, a tak holt když z nich neudělal husserliány žádné, tak aspoň dost ty heideggeriány, heideggeromarxisty. On tam udělal kus práce.

Ivan Chvatík:

Ano, jistě.

Ladislav Hejdánek:

To je tedy nepochybné. A je otázka, kdyby měl býval tu vůli, že musel počítat s tím, že to jsou marxisti. On nemohl úplně něco jiného. Trochu to bylo možná i to, že musel, toto že ho přimělo třeba o těch pohybech, když tam mluví, o pohybech našeho života, tak to prostě už bez toho marxismu... já myslím, že prostě on by k tomu z toho Husserla jenom nedošel. Ony k tomu byly jisté předpoklady tedy v té škole toho... žák Patočky.

Aleš Havlíček:

Von Uexküll? Ne?

Ladislav Hejdánek:

Von Uexküll. Patočka se s tím taky seznámil, a zřejmě proto, že o to projevil silný zájem Husserl sám tehdy, od toho von Uexkülla, a proto Patočka recenzoval tu malou knížku Uexküllova žáka Petersena, který ještě tam opravil ten jeden termín místo Umwelt, což Patočka ještě tenkrát překládal jako „osvětí“, to „b“ pak vynechal později a říkal jenom „osvětí“ – „osvětí“. A ten Petersen to Umwelt změnil na Eigenwelt. Vykládal toho Uexkülla, ale už používal termín Eigenwelt. A Patočkovi to „osvětí“ se zalíbilo proto, že to je jako osvojený svět, tam to „b“ nemusel. To je Umwelt – „osvětí“ a pak to měnil na to „osvětí“, že to je osvojený svět. A já si to takhle vykládám, že proto se tak rozdělil, protože to je slovo, které já nevím, jestli tady nějaké bylo předtím, ale jistě ne v tom smyslu. A Patočka to razil tedy, to bylo evidentní.

Ivan Chvatík:

To jo, „osvětí“ razil, ano.

Ladislav Hejdánek:

Takže měl pro to trochu smysl, ale pro toho Kozáka už neměl, pro toho Jenningse a tak, to mu už, ta biologizace, ta mu tak ne to... Ale přesto potom tedy, když mluví o tom pohybu, jak je to strašně důležité, že v tom pohybu je, že v tom je ta tělesnost, jaký důraz na to dává, tak tohle, já mám dojem, že u Husserla není taková posedlost tím. Tam jde o ty fenomény. A Patočkovi šlo opravdu tedy jít za ten fenomén ještě. V tomto smyslu Patočka je metafyzičtější než Husserl. Metafyzičtější? Co to je metafyzika? Nemyslím tu starou, ale prostě novou. Koneckonců on to říká, je potřeba nově myslet. Patočka na několika místech to říká po válce krátce.

Ivan Chvatík:

Jo, to má v tom *Negativním platonismu*, že...

Ladislav Hejdánek:

Tam například taky.

Ivan Chvatík:

... je potřeba tu metafyziku prohlédnout a zachovat z ní to, co stojí za to, a odmítnout tu ontoteologii.

Ladislav Hejdánek:

Ovšem zároveň tedy já mám dojem, a to nebudeš rád, že říkám, že Patočka měl velký smysl pro poezii a poetičnost a že jemu se ten...

–00015–

Ladislav Hejdánek:

... Heidegger zamlouval, protože Heidegger taky, ač velký myslitel, tak občas zabrousil do té poezie, do té poetičnosti, aby vyklouzl z toho problému. Ono na jednu stranu to Patočkovi vadilo, on by to rád domyslel, ale na druhé straně si myslel, tu a tam to použil taky. Takže já mám dojem, že Patočka jako kdyby... já jsem to jednou řekl... ještě jsem pořád neřekl to, co ses měl čílit...

Ivan Chvatík:

(smích) Pořád čekám. (smích)

Ladislav Hejdánek:

...s takovou určitou opatrností, a zejména bych to neříkal před studenty, ale mezi námi děvčaty, mně trochu u Patočky vadil jakýsi nedostatek, jak to říct, substance, filosofické substance. On byl, jak jsem naznačil na začátku, jak byl fenomenální interpret, to jsem vynechal, to tam bohužel tedy nebude.

Aleš Havlíček:

Počkej, toto se nahrává.

Ladislav Hejdánek:

To se pořád nahrává?

Aleš Havlíček:

Ano, samozřejmě.

Ladislav Hejdánek:

Tak to tam ještě nakecám.

Ivan Chvatík:

(smích) My jsme to připojili.

Ladislav Hejdánek:

To byl velký zážitek s tím. To jsem se vlastně zakecal stranou a zapomněl jsem, o čem mluvím. Začal jsem o tom Teilhardovi, o tom, že Fanča řekla Jirkovi, že Patočka je tím nadšený a u nás že bylo... to jsem řekl. A teď dostal jsem tu pětku z toho Bergsona, tak to neměl být konec, nýbrž jenom taková přestávka. Jirka z toho byl naprosto perplex. Říkal: „Tak co ta Fanča kecala? Jak může tohle říkat? To ona nepoznala, že... To není možné!“ A tak šel do ústavu za paní Paloušovou, a tam zjistil, že Patočka měl krátce předtím, než... ne, moment, ještě jiný... Patočka totiž sám iniciativně nechal svolat tu naši skupinu poté, co jsem dostal tu pětku z toho Bergsona, to nechal svolat a bylo to u Paloušů a bylo to asi tři týdny, necelý měsíc potom. A Patočka sám zavedl řeč na toho Teilharda znova a vyložil ho úplně jinak. Už neříkal, že to je jenom takový upravený Bergson, ale mluvil, že to je vlastně nietzscheán. Jirkovi to strašně vrtalo hlavou, takže šel do toho ústavu, tam zjistil, že krátce předtím, to jest po tom, co jsem dostal tu pětku, a před tím, než to svolal

podruhé, že měl, že četl *Zeitschrift für Philosophische Forschung* a že tam měl Karl Löwith recenzi krátkou na půl druhé stránky toho Teilharda. A teď Patočka nám předvedl přednášku o Teilhardovi v duchu Löwithově, ale to by Löwith mrkal.

Ivan Chvatík:

To uměl, ano, takhle.

Ladislav Hejdlánek:

Poněvadž my jsme si potom přečetli toho Löwitha. Ne, prostě on najednou rozpoznal, co tam našel ten Löwith, a on byl schopen za ty tři neděle to všechno přeshaltovat a teď najednou viděl toho Teilharda úplně jinýma očima. Prostě a dobře, já tohoto nejsem schopen. Prostě vždycky u toho jsem já a vidím to já a nemůžu to vidět očima někoho jiného. Prostě a dobře, já tuhle schopnost nemám. A prostě vyřídil jsem si to s Patočkou tím, že řekl, že ho podezírám z toho, že nemá vlastně filosofickou substanci, že on je schopen se vžít do toho Sókrata nebo tam se vžít do toho Löwitha nebo zas do Bergsona, poněvadž on Bergsona strašně četl, Patočka byl Bergsonem velice ovlivněný, takže on se ho tak zastával. Samozřejmě já dostal tu pětku proč? Protože já jsem protestoval. Mě vůbec nenapadlo, že může Patočka mít na mysli Bergsona jiného než *Vývoje tvořivého*. A on myslel *Deux sources*. Samozřejmě když to řekl, tak to je pak jinak, ale to je vlastně jiný Bergson, to je prostě najednou takový změkklý. Nikdy mi nepřipadalo, že bych to měl brát vážně. Já jsem četl ten jeho *Vývoj*. Já jsem to četl s takovým elánem, ty *Dva prameny*. Já jsem se do toho nemohl pořádně začíst. To je takové naředené, oslazené, jak to křesťanství. To je takový Žid v posledním tažení. Já nevím, prostě to je... já to dneska už taky čtu jinak. Teď jsem to musel, když to vyšlo znova v novém překladu, tak jsem se do toho musel podívat. Tak ono mě to tenkrát vůbec nezaujalo.

Ivan Chvatík:

Ale k tomu interpretačnímu umění tedy bych ještě doplnil, že se nám často stalo na těch velkých přednáškách s Patočkou, že on hodinu předváděl někoho, nějakého filosofa tak, že všichni museli pochopit, že to je jediná možná filosofie a že to je všechno dokonalé. A potom za další půl hodinu to absolutně strhá. A tu expozici udělal proto, aby měl co strhat. A to uměl naprosto dokonale.

Ladislav Hejdlánek:

Uměl to perfektně.

Ivan Chvatík:

A to, že se nechal inspirovat nějakým novým pohledem Karla Löwitha, tak to není nic špatného.

Ladislav Hejdlánek:

Není, není, ale jak je to možné?

Ivan Chvatík:

Protože pochopil právě tu filosofickou substanci.

Ladislav Hejdlánek:

Ale když jde o Teilharda, kruci, vždyť on toho Teilharda přečetl. Jak to, že ho může vykládat dvojím způsobem?

Ivan Chvatík:

Tak třeba ho nebavil, tak ho četl jenom na přeskáčku, a pak si všiml...

Ladislav Hejdlánek:

Tak mě nebavil a přestal jsem ho číst a vrátil jsem to Jirkovi. On mě pak nutil znova. (smích) Ne, tak mě na tom něco, musím říct, něco mě na tom tak jako dráždí. Něco mě na tom takhle dráždí.

Prostě když se s něčím potkám, tak buď mě to nezaujme, nebo když mě to zaujme, tak jsem pro, nebo proti. A prostě ten Sobotka mně jde tak na nervy, když on řekne... já nevím, jestli to znáš, tu *Nomádva*.

Aleš Havlíček:

Nomádva.

Ladislav Hejdánek:

Nomádva.

Ivan Chvatík:

Jasně, ano.

Ladislav Hejdánek:

Takže oni mu dali nějaké otázky a on jim tam do toho odpovídá. A ta holka, co se ho ptá, tak tam říká: „A co tedy on říká?“ A teď nevím, jestli jde o Hegela, on říká: „Tyhle otázky... já jsem historik filosofie, já přece nebudu zaujímat stanoviska, já budu říkat, jak to bylo.“

Ivan Chvatík:

To jsou ti historici filosofie, to je opravdu špatné.

Ladislav Hejdánek:

Dobře, ale ten Patočka to dělá na přítomnost. To není historik, ale on ti vyloží prostě... on by mohl udělat vlastně o každém filosofovi několik přednášek a každá by toho dotyčného vyložila jinak. A udělal by to všechno brilantně, s naprostou znalostí věci. Když ta neuvěřitelná věc při tom, když nám to podruhé vykládal, toho Teilharda, tak on to měl v ruce, my jsme se pak dověděli, asi dva dni, toho Teilharda, a francouzského, když byl nadšený. Pak řekl: „To je jenom rozkecaný Bergson.“ A pak už to v ruce neměl, poněvadž to měli jiní. Tam vždycky se poznamenává, kdo co má, takže to potom je dva roky pryč, když to nedrží Kosík a Hejdánek doma, to pak je nedosažitelné. Tak to se tam říkalo, to říkali Hedě, když to vracela v kufrech, co jsem měl všechno doma, když mě zatkli (smích), tak to tam vracela. A taky říkali, tak to budou rádi, poněvadž všichni čekali, kdy se dočkají. (smích) Tak prostě on to Patočka od té doby, co to měl, ty dva dni nebo kdy v ruce, a on Patočka nikdy tu knihu déle neměl, protože to nebyla kniha, ke které se člověk vrací, tak to přečetl a šel za jinými. Ono toho vychází strašná fůra, on to všechno měl, to taky je neuvěřitelná věc, tak on to neznal vlastně jinak než z těch dvou dní, co to četl. A on nám najednou citoval ten měsíc po tom z té knihy, kterou neměl v ruce, tak citoval, aby doložil, že ten Löwithův výklad, což jsme nevěděli, že je Löwithův, to prostě on to vyložil, on nám to předložil jako svůj výklad, a tím napravil ten minulý. Neuvěřitelné. Prostě tohle mě trochu štvalo tedy. Tak mě to jako... já nevím, co to je. Co to je, tohle? Ta schopnost vyložit věci několikerým způsobem. To je prostě... tohle snad může dělat filolog, ale nemůže to dělat teolog. To říkám. Prostě v teologii je to běžné, že ten text písma se dá vyložit nejrozličnějšími způsoby a taky jsou různé teologie a tak, ale přeci já nemůžu mít dvě teologie. Já mám jednu. Já můžu říct, jak někdo vykládá to, ale pak já se do toho nemůžu vžívat, já to nemůžu říct za něj. Prostě takže tohle mě u Patočky tak vždycky zarazilo, takže já jsem měl vůči němu trochu takovou opatrnost, bych řekl, nebo něco takového. A co mě v tom asi nejvíc utvrdilo, co mě do toho vlastně vtáhlo, je jeho vztah k Rádlovi a k Masarykovi, protože na tom jeho vztahu se dá ukázat, jak on vlastně... to je to, proč jsem říkal, že nemá substanci, prostě on má různé období, kdy dovede říct o Masarykovi a o Rádlovi obrovskou chválu, skutečně tak jako on uznává tu velikost a já nevím co, a jindy řekne něco, co úplně čpí takovým pohrdáním.

Ivan Chvatík:

Ale Láďo, to přece jsou... to říká v různých ohledech, tohle. Já jsem teď ty masarykovské články

prohlížel podrobně všechny od začátku do konce a mně to připadalo, že to je úplně konzistentní, že prostě on toho Masaryka na jedné straně obdivoval, především jako toho, co založil ten stát a tak.

Ladislav Hejdánek:

Ano, největší filosofický čin Patočkův, totiž Masarykův je založení státu. To mě dožralo.

Ivan Chvatík:

A na druhé straně ho neuznával jako filosofa, a to šlo ruku v ruce pořád.

Ladislav Hejdánek:

Tak to je právě, že ho neuznává jako filosofa a prostě že je ochoten udělat tady jinou tradici docela, kam dá toho Bolzana a tak a vyhne se tomu prostě přes Bolzana, toho Husserla, tak prostě je to takové chtěné. Prostě ten Masaryk, to je přece drama, filosofické drama. Člověk, který vyjde z toho pozitivismu a ten pozitivismus překonává. A Patočka mu vytkne, že vycházel z pozitivismu a má takové zvláštní rysy. To napsal do toho mého doporučení, že jsem poukázal na takové zvláštní rysy Masarykova pozitivismu v jednom svém článku. Takhle dožral mě. Prostě on vidí v Masarykovi ten pozitivismus. Vždyť on z toho vyrostl, sakra. To je, jako kdybych vytýkal Patočkovi, že on sice prostě píše *Negativní platonismus*, a on pořád je ten husserlián.

Ivan Chvatík:

Ale tohle o tom Masarykovi a s tím pozitivismem, to podrobně rozebírá...

–00016–

Ivan Chvatík:

...v těch dvou studiích na konci a velice, velice...

Ladislav Hejdánek:

Ten Černý. Ale Komárkovi to napsal taky a mně se to taky nelíbí.

Ivan Chvatík:

...velice vyváženě to tam rozebírá, vůbec mu to... naopak ho tam chválí, že se z toho snažil dostat ven.

Ladislav Hejdánek:

No jo, „že“, ale špatně. Snažil se, věděl, rozpoznal, že to nestačí. Ale dobře, tak já bych vzal Patočku na milost, kdyby prostě se řeklo: „Tak on sice rozpoznal, že ten Husserl... něco se dá uznat, ale musí se to předělat.“ Ale takhle to nikdy není. A u toho Masaryka on je daleko přísnější než na sebe.

Ivan Chvatík:

Počkej, ale na toho Husserla je strašně přísný, toho prostě vyvrátil.

Ladislav Hejdánek:

Tak (smích) nevyvrátil. To je taky. On řekne, v čem s ním nesouhlasí, ale on to nedělá. Patočka to prostě řekne pak jinak, ale on nerozebírá toho Husserla, aby ukázal, kde... já jsem nenašel nikde analýzu, kde by ukázal, že to je nesmysl, kdežto... a přitom, že to je nesmysl řekne, ale nikde to neprovádí.

Ivan Chvatík:

To se mi nezdá. Provádí to, provádí to.

Ladislav Hejdánek:

Tak možná neznám to všechno, ty jsi toho četl víc, tak to uznávám. Já jsem některé věci Patočkovy nečetl. Anebo možná jsem je nečetl pořádně. Ale četl jsem ho dost.

Ivan Chvatík:

Tam v té jedné studii o tom...

Ladislav Hejdánek:

Ale to už říkáš na obhajobu. Já jsem nechtěl to vyvolávat, prostě já jsem chtěl spíš dát najevo, že něco pravdy v tom bylo, že Patočka řekl, tam napsal, že měl ze mě vždycky dojem nesouhlasu, tak já jsem ten nesouhlas asi dával dost najevo. To je pravda. A zároveň, co jsem teď chtěl říkat celou dobu, je, že jsem si uvědomil, jak jsem to dělal znova a musel jsem se tím zabývat, jsem si uvědomil, jak já jsem byl strašně Patočkou ovlivněný, že jsem si to vůbec neuvědomoval, že si to sám teprve... že já jsem samozřejmě byl ovlivněný, že jsem mu rozuměl a že jsem si nechal od něj to říct, jsem byl vlastně rádlovec a já jsem mu rozuměl jako rádlovec. Čili já jsem si ho přebíral. A nicméně, jak jsem si ho přebíral, tak tam tu a tam něco nesouhlasilo, hodně věcí nesouhlasilo. A já to kritizoval. Já jsem se distancoval. Ale jak člověk se distancuje od něčeho a dělá to pořádně, tak je tím tak ovlivněný, že si to vůbec při tom neuvědomuje. Takže já celou tu dobu vlastně jsem se teprve dodatečně stával tím jakýmsi žákem Patočkovým, takže už nebudu proti tomu protestovat. Pravda je, že teď tam jsem s tím Halíkem, který dostal Templetona (smích), ale už nebudu protestovat. Ale fakt je, že jsem takový divný žák.

Ivan Chvatík:

To říká Heidegger teď, myslím, v tom *Co znamená myslet?*, co tam je, že filosof působí nejvíc tam, kde s ním nesouhlasí. (smích)

Ladislav Hejdánek:

To je pravda. Whitehead to dokonce dovedl tak, že vlastně největší metou, které může filosof v dějinách dosáhnout, je (smích), když po dlouhá staletí s ním pořád někdo nesouhlasí a pořád se snaží ho vyvrátit.

<<<Konec>>>